

บทที่ 3

บทบัญญัติของกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี ในเรื่องสถานที่คุมขังผู้ต้องขัง ระหว่างพิจารณาคดีในต่างประเทศ

ในบทนี้จะกล่าวถึงบทบัญญัติของกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีในเรื่องสถานที่คุมขังผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส ประเทศญี่ปุ่น และประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เพื่อเป็นแนวทางเปรียบเทียบกับบทบัญญัติของกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีในเรื่องสถานที่คุมขังผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีในประเทศไทย และนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวและหาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมกับประเทศไทยต่อไป

3.1 ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส

ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสเป็นประเทศหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญในเรื่องการรับรองคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองในประเทศ ซึ่งรวมถึงผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีด้วย โดยเน้นความสำคัญของการสอบสวนร่วมกันระหว่างตำรวจ พนักงานอัยการและศาลสอบสวน และกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้นได้เน้นความสำคัญในเรื่องการใช้อำนาจควบคุมผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีจะต้องเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย และเน้นความรวดเร็วในการดำเนินคดีอาญาเพื่อป้องกันการกระทบกระเทือนสิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีให้น้อยที่สุด

3.1.1 ขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา

สำหรับการดำเนินคดีอาญาของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้น แยกกระบวนการวิธีพิจารณาความอาญาออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนก่อนการฟ้องคดีอาญาและขั้นตอนหลังการฟ้องคดีอาญา โดยมีองค์กรที่ทำหน้าที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในขั้นตอนก่อนฟ้องคดีอาญานั้นเป็นขั้นตอนการหาข้อเท็จจริงก่อนฟ้องร้องเป็นหน้าที่ขององค์กรตำรวจสอบสวนและพนักงานอัยการ ส่วนขั้นตอนหลังการฟ้องคดีอาญาจะเป็นหน้าที่ขององค์กรศาล อย่างไรก็ตาม ในระบบการดำเนินคดีอาญาของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสยังมีระบบผู้พิพากษาสอบสวนซึ่งทำหน้าที่ในการ

สอบสวนคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อนด้วย ซึ่งมีหลักสำคัญว่า ผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่สอบสวนในคดีใดแล้ว ก็จะทำการนั่งพิจารณาในคดีเดียวกันนั้นอีกไม่ได้ และเมื่อผู้พิพากษาสอบสวนสรุปสำนวนการสอบสวนแล้ว ก็ต้องส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการทำการฟ้องและดำเนินคดีต่อไปตามระบบกล่าวหา¹

ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสแบ่งความผิดต่างๆ ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความผิดลหุโทษ (contravention) คือ ความผิดอาญาที่ไม่ร้ายแรง มีอัตราโทษปรับหรือจำกัดสิทธิบางอย่างของจำเลยและไม่มีโทษจำคุก
2. ความผิดมัธยโทษ (delit) คือ ความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ 2 เดือน จนถึงโทษจำคุกสูงสุด 10 ปี
3. ความผิดอุกฤษฏ์โทษ (crime) คือ ความผิดที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ 10 ปี จนถึงจำคุกตลอดชีวิต

และศาลที่ทำการพิจารณาพิพากษาคดีในประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้นจะมีอยู่ 3 ระดับ คือ ศาลสูง (Cour de cassation) ศาลอุทธรณ์ (Cour d'appel) และศาลชั้นต้น (Tribunal de premier degre) ส่วนศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาระดับศาลชั้นต้นนั้นจะแยกออกไปตามประเภทความผิด กล่าวคือ หากเป็นความผิดลหุโทษจะพิจารณาพิพากษาคดีในศาล Tribunal de police หากเป็นความผิดมัธยโทษจะพิจารณาพิพากษาคดีในศาล Tribunal correctional และหากเป็นความผิดอุกฤษฏ์โทษจะพิจารณาพิพากษาคดีในศาลลูกขุน (Cour d'assises)

(1) ขั้นตอนก่อนการฟ้องคดีอาญา ในขั้นตอนก่อนการฟ้องคดีอาญาหรือชั้นสอบสวนฟ้องร้องนั้นมียุทธวิธีที่เกี่ยวข้อง 3 องค์การ ได้แก่ ตำรวจสอบสวน พนักงานอัยการ และผู้พิพากษาสอบสวน โดยการสอบสวนคดีอาญาของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การสอบสวนเบื้องต้น การสอบสวนความผิดซึ่งหน้า และการสอบสวนโดยผู้พิพากษาสอบสวน²

(1.1) การสอบสวนเบื้องต้น เป็นอำนาจหน้าที่ของตำรวจสอบสวน ซึ่งจะทำหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อที่จะทราบว่า ได้มีความผิดเกิดขึ้นหรือไม่ และถ้ามีก็จะได้หาตัวผู้กระทำความผิดต่อไป ผลการสอบสวนเบื้องต้นนี้มีผลอย่างยิ่งในการดำเนินคดีอาญาเพราะจะทำให้พนักงานอัยการพิจารณาว่าสมควรจะดำเนินคดีอาญาต่อไปหรือไม่ โดยพนักงานอัยการอาจจะ

¹ จาก โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง สิทธิของผู้ต้องหา จำเลยและผู้ต้องโทษในคดีอาญา (น. 63), โดย ณรงค์ ใจหาญ และคณะ, 2540, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

² แหล่งเดิม.

ยุติเรื่องไว้หากเห็นว่าการกระทำไม่มีความผิดอาญาหรือไม่เป็นความจริง หรืออาจส่งฟ้องต่อศาล โดยตรงหากมีพยานหลักฐานหรือผู้กระทำความผิดรับสารภาพ และหากเป็นเรื่องที่มีความยุ่งยาก สลับซับซ้อนก็อาจทำคำร้องให้ผู้พิพากษาสอบสวนทำการสอบสวนได้ในการสอบสวนเบื้องต้นนี้ ตำรวจสอบสวนมีอำนาจในการสอบสวนอย่างจำกัดมาก โดยเฉพาะอำนาจที่จะเป็นการกระทบต่อ สิทธิและเสรีภาพของประชาชน ได้แก่ การถามปากคำบุคคล การค้นเคหสถานและยึดของกลาง และการควบคุมตัว และเมื่อทำการสอบสวนเบื้องต้นเสร็จแล้ว ตำรวจสอบสวนต้องส่งสรุปสำนวน การสอบสวนพร้อมตัวผู้ต้องสงสัยนั้นแก่พนักงานอัยการเพื่อวินิจฉัยว่าควรมีการฟ้องร้องต่อไป หรือไม่ และการสอบสวนจะสิ้นสุดลงทันทีหากผู้พิพากษาสอบสวนเข้ามามีส่วนร่วมในการ สอบสวน โดยตำรวจสอบสวนจะมีหน้าที่สอบสวนในข้อหาที่ได้รับมอบหมายจากผู้พิพากษา สอบสวนเท่านั้น

(1.2) การสอบสวนความผิดซึ่งหน้า จะมีได้แต่เฉพาะกรณีที่เป็นความผิดออกฤทธิ์ โทษ (crime) หรือความผิดมรรยาโทษ (delit) เท่านั้น ส่วนความผิดลหุโทษ (contravention) ไม่มีกรณี ที่ถือว่าเป็นความผิดซึ่งหน้า การสอบสวนความผิดซึ่งหน้า ตำรวจสอบสวนมีอำนาจมากขึ้นกว่า กรณีการสอบสวนเบื้องต้น โดยมีวิธีบรรทัดเป็นพิเศษ โดยเฉพาะอำนาจที่เป็นมาตรการเชิงบังคับ ทั้งนี้ เนื่องจากจะทำให้สามารถรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ ที่เพิ่งเกิดขึ้นและทำให้สามารถพิสูจน์ ความจริงได้โดยมีความผิดพลาดน้อย กล่าวคือ เมื่อตำรวจสอบสวนได้ทราบการทำความผิดซึ่ง หน้าแล้ว มีหน้าที่ต้องแจ้งเรื่องไปยังพนักงานอัยการในทันที เมื่อพนักงานอัยการทราบเรื่องแล้ว ก็สามารถใช้ดุลพินิจได้ว่าจะไปควบคุมการสอบสวนด้วยตนเองหรือไม่ และตำรวจสอบสวนต้อง ไปยังที่เกิดเหตุโดยเร็ว อำนาจหน้าที่ที่ตำรวจสอบสวนสามารถใช้ในการสอบสวนความผิดซึ่งหน้า ได้นั้น ได้แก่ การค้น การยึดสิ่งของ การตั้งผู้เชี่ยวชาญ การถามปากคำพยานและผู้ต้องสงสัย การจับ และการควบคุมตัว อำนาจของตำรวจสอบสวนในการสอบสวนกรณีความผิดซึ่งหน้าจะหมดลงหาก พนักงานอัยการซึ่งได้รับแจ้งถึงความผิดที่เกิดขึ้นมายังสถานที่เกิดเหตุ อำนาจต่างๆ เหล่านี้จะ กลายเป็นอำนาจของพนักงานอัยการในทันที (มาตรา 68 วรรคหนึ่งและวรรคสอง)³ แต่พนักงาน อัยการสามารถสั่งให้ตำรวจสอบสวนทำการสอบสวนต่อไปได้ นอกจากนั้นพนักงานอัยการยังมี

³ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 68

The arrival on the scene of the district prosecutor relieves the judicial police officer of his powers.

The district prosecutor exercises all the judicial police powers set out in the present chapter.

He may also order all judicial police officers to continue their operations (อ้างถึงใน ณรงค์ ใจหาญ และคณะ. (2540). โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง สิทธิของผู้ต้องหา จำเลยและผู้ต้องโทษ ในคดีอาญา. น. 63-72).

อำนาจในการออกหมายนำตัวอีกด้วย และหากเป็นคดีที่ไม่ยุ่งยาก พนักงานอัยการสามารถส่งตัวผู้ต้องหาฟ้องยังศาลได้ทันที นอกจากนั้น หากผู้พิพากษาสอบสวนมาซึ่งที่เกิดเหตุ อำนาจของพนักงานอัยการย่อมหมดลงและเป็นหน้าที่ของผู้พิพากษาสอบสวนที่จะทำหน้าที่สอบสวนหรือมอบให้ตำรวจสอบสวนทำการสอบสวนแทนก็ได้ ในกรณีดังกล่าว พนักงานอัยการอาจขอให้ผู้พิพากษาสอบสวนเปิดการสอบสวนได้ (Instruction) และผู้พิพากษาสอบสวนก็จะทำหน้าที่ของตน โดยอำนาจของตำรวจสอบสวนจะยุติลง แต่ในกรณีที่พนักงานอัยการมิได้ขอให้ผู้พิพากษาสอบสวนทำการสอบสวน ผู้พิพากษาสอบสวนก็จะมีอำนาจเท่าที่ตำรวจสอบสวนมีเท่านั้น ซึ่งอาจมอบหมายให้ตำรวจสอบสวนดำเนินการสอบสวนต่อไป และเมื่อการสอบสวนความผิดซึ่งหน้าเสร็จสิ้นลง ผู้พิพากษาสอบสวนจะต้องมอบสำนวนการสอบสวนแก่พนักงานอัยการต่อไป โดยพนักงานอัยการอาจดำเนินการฟ้องคดี ยุติคดี หรือขอให้ผู้พิพากษาสอบสวนเปิดการสอบสวนได้

(1.3) การสอบสวนโดยผู้พิพากษาสอบสวน (Instruction) เป็นการสอบสวนในคดีต่างๆ หากเป็นคดีที่ยุ่งยากซับซ้อนหรือเป็นความผิดร้ายแรง พนักงานอัยการอาจร้องขอให้ผู้พิพากษาสอบสวนเปิดการสอบสวน (Instruction) ได้ อย่างไรก็ตาม การสอบสวนโดยผู้พิพากษาสอบสวนนั้น สำหรับความผิดอุกฤษฎ์โทษต้องมีการสอบสวนโดยผู้พิพากษาสอบสวนเสมอ ส่วนความผิดมฆโทษและลหุโทษไม่จำเป็นต้องสอบสวนโดยผู้พิพากษาสอบสวน (มาตรา 79)⁴ ทั้งนี้ผู้พิพากษาสอบสวนจะมีอำนาจสอบสวนก็ต่อเมื่อพนักงานอัยการมีคำร้องขอให้สอบสวนเท่านั้น (requisitoire) แม้จะเป็นกรณีความผิดซึ่งหน้าก็ตาม นอกจากนี้ในความผิดอุกฤษฎ์โทษและความผิดมฆโทษ ผู้เสียหายในคดีอาญาก็สามารถร้องขอให้ผู้พิพากษาสอบสวนทำการสอบสวนได้ โดยการยื่นคำร้องขอเป็นคู่ความทางแพ่งต่อผู้พิพากษาสอบสวน และผู้พิพากษาสอบสวนจะส่งคำร้องนี้ไปยังพนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการขอให้ผู้พิพากษาสอบสวนเปิดการสอบสวนได้ ทั้งนี้ผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่สอบสวนคดีใดแล้วจะทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษาคัดสินคดีนั้นอีกไม่ได้ เมื่อผู้พิพากษาสอบสวนเปิดการสอบสวนแล้วจะมีอำนาจสอบสวนกว้างขวางมาก เนื่องจากผู้พิพากษาสอบสวนมีสถานะเป็นตุลาการซึ่งเป็นผู้ให้หลักประกันสิทธิและเสรีภาพอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำนาจสอบสวนของผู้พิพากษาสอบสวนเป็นอำนาจสอบสวนในการกระทำที่อ้างว่าเป็นความผิด

⁴ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 79

A preliminary judicial investigation is compulsory where a felony has been committed. In the absence of special provisions, it is optional for misdemeanours. It may also be initiated for petty offences if it is requested by the district prosecutor pursuant to article 44 (อ้างถึงใน ณรงค์ ใจหาญ และคณะ. (2540). โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง สิทธิของผู้ต้องหา จำเลยและผู้ต้องโทษในคดีอาญา. น. 63-72).

ดังนั้น ผู้พิพากษาสอบสวนจึงมีอำนาจครอบคลุมถึงบุคคลทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำดังกล่าวได้ แต่หากมีการกระทำอื่นๆ นอกเหนือจากที่พนักงานอัยการร้องขอให้สอบสวนแล้ว ผู้พิพากษาสอบสวนจะทำการสอบสวนเองไม่ได้ จะต้องแจ้งแก่พนักงานอัยการเพื่อมีคำร้องเพิ่มเติมให้ทำการสอบสวนความผิดของการกระทำที่พบขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ผู้พิพากษาสอบสวนมีอำนาจทุกประการที่จะเป็นประโยชน์ในการค้นหาข้อเท็จจริงทั้งในด้านที่เป็นคุณและโทษต่อผู้ต้องหา ได้แก่ อำนาจในการออกหมายอาญาต่างๆ ได้แก่ หมายเรียก หมายนำตัว หมายขัง และหมายจับ อำนาจในการสอบถาม คำให้การ อำนาจในการค้น อำนาจในการขังผู้ต้องหา และอำนาจปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีเงื่อนไข อย่างไรก็ตาม คำสั่งต่างๆ ของผู้พิพากษาสอบสวนสามารถอุทธรณ์ยังศาลสอบสวนชั้นอุทธรณ์ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาต้องให้ศาลสอบสวนชั้นอุทธรณ์พิจารณาอีกครั้งเสมอ

(2) ขั้นตอนหลังการฟ้องคดีอาญา เมื่อคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลที่มีเขตอำนาจแล้ว การพิจารณาคดีของศาลมีหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของจำเลยที่สำคัญ⁵ ได้แก่ หลักการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย หลักการพิจารณาคดีเป็นองค์คณะ หลักการให้เหตุผลในคำพิพากษา กล่าวคือ หลักการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยเป็นหลักประกันแก่จำเลยว่า จำเลยจะได้รับการพิจารณาคดีโดยยุติธรรมและความจริงต้องปรากฏออกมาในการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยดังกล่าว โดยกำหนดเป็นหลักทั่วไปว่า การพิจารณาคดีของศาลต้องกระทำโดยเปิดเผยเสมอ อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นไม่ให้มีการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ และการรับฟังพยานหลักฐานต่างๆ จะต้องกระทำโดยวาจาต่อหน้าศาลในห้องพิจารณาและพยานหลักฐานที่จะนำมาเสนอนั้นต้องเป็นไปตามหลักการเสนอพยานหลักฐานโดยอิสระ ส่วนศาลจะรับฟังเพียงใดหรือไม่ เป็นไปตามหลักความเชื่อโดยสุจริตใจของผู้พิพากษาจากการรับฟังการเบิกความของพยานต่างๆ ในศาลโดยวาจา และจากหลักการรับฟังพยานดังกล่าวทำให้การรับฟังพยานหลักฐานมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องจิตวิทยา โดยหลักทั่วไปของการพิจารณาคดีของศาลจึงต้องเป็นไปตามหลักการพิจารณาคดีเป็นองค์คณะ เพื่อให้ผู้พิพากษาทั้งคณะช่วยกันรับฟังพยานหลักฐานซึ่งจะทำให้มีข้อผิดพลาดในการรับฟังพยานหลักฐานน้อยลง นอกจากนี้ เนื่องจากศาลมีความเป็นอิสระในการดำเนินอรรถคดีทั้งปวงโดยไม่มีอำนาจใดมาควบคุม ดังนั้น เพื่อเป็นการคานและตรวจสอบอำนาจของผู้พิพากษา กฎหมายจึงบัญญัติให้ผู้พิพากษาจะต้องให้เหตุผลไว้ในคำพิพากษาด้วย เพื่อเป็นหลักประกันแก่จำเลยว่า คำพิพากษานั้นได้ไตร่ตรองด้วยความถี่ถ้วนแล้ว เพื่อเป็นหลักประกันแก่บุคคลทั่วไปว่าคำพิพากษานั้นเป็นผลของการใช้เหตุผลที่แท้จริง ไม่ใช่การตัดสินใจตามอำเภอใจ และเพื่อเป็นการตรวจสอบคำพิพากษาโดยศาลสูงในกรณีมีการคัดค้านคำพิพากษานั้นว่ามีการปรับใช้กฎหมายโดยถูกต้องหรือไม่

⁵ โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง สิทธิของผู้ต้องหา จำเลยและผู้ต้องโทษในคดีอาญา (น. 80-86). เล่มเดิม.

3.1.2 การควบคุมตัว

การควบคุมตัวในกฎหมายฝรั่งเศส (La garde à vue) คือ การเอาตัวบุคคลผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดหรือพยายามกระทำความผิดไว้ในความควบคุมโดยกองกำลังของตำรวจหรือทหารที่ทำหน้าที่ตำรวจ (la gendarmerie) ในการสอบสวนคดีอาญา เป็นมาตรการที่จำกัดเสรีภาพในกำหนดระยะเวลาซึ่งจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้มีอำนาจทางตุลาการ โดยบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตัวอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 63 และมาตราลำดับถัดมาเป็นต้นไป ซึ่งบทบัญญัติของมาตรา 63 กล่าวถึงผู้มีอำนาจควบคุมตัวบุคคล ส่วนบทบัญญัติของมาตราลำดับถัดไปนั้นกล่าวถึงสิทธิต่างๆ ของผู้ถูกควบคุมตัว

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 63 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐบัญญัติ ฉบับที่ 2002-307 ลงวันที่ 4 มีนาคม ค.ศ. 2002 มาตรา 2 JORF ลงวันที่ 5 มีนาคม ค.ศ. 2002 บัญญัติว่า

“เพื่อความจำเป็นในการสอบสวน เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีอาญาควบคุมบุคคลทุกคนที่มีเหตุผลประการหนึ่งหรือหลายประการอันสมควรสงสัยว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดหรือพยายามจะกระทำความผิด เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีจะต้องแจ้งการควบคุมตัวดังกล่าวให้อัยการแห่งสาธารณรัฐทราบทันทีที่เริ่มการควบคุม

บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวไม่อาจถูกควบคุมตัวไว้เกินกว่าสี่สิบสี่ชั่วโมง อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาควบคุมตัวอาจขยายออกไปได้อีกสี่สิบสี่ชั่วโมง เมื่อได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากอัยการแห่งสาธารณรัฐ อัยการแห่งสาธารณรัฐอาจมีคำสั่งอนุญาตดังกล่าวต่อเมื่อมีการนำตัวบุคคลผู้ถูกควบคุมตัวมาปรากฏตัวต่อหน้าก่อน

ภายใต้คำสั่งของอัยการแห่งสาธารณรัฐ บุคคลซึ่งจากพยานหลักฐานที่รวบรวมได้จะต้องตกอยู่ภายใต้การพิจารณาฟ้องคดีต่อไปนั้น อาจได้รับการปล่อยชั่วคราวหรือถูกส่งตัวมาที่อัยการแห่งสาธารณรัฐภายหลังระยะเวลาการควบคุมตัวสิ้นสุดลง

เพื่อการบังคับใช้บทบัญญัติมาตรานี้ ให้ถือว่าเขตอำนาจของศาลชั้นต้นแห่งปารีส นองแตรร์, โบบิโนญี และเครเดย อยู่ในเขตอำนาจของศาลเดียวกัน”⁶

⁶ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 63

A judicial police officer may, where this is necessary for an enquiry, arrest and detain any person against whom there exist one or more plausible reasons to suspect that they have committed or attempted to commit an offence. At the beginning of the arrest and detention he informs the district prosecutor.

ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

1. ผู้มีอำนาจควบคุมตัวตามบทบัญญัติของมาตรา 63 เฉพาะแต่เจ้าพนักงานตำรวจ ฝ่ายคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือกองกำลังทหารที่ทำหน้าที่ตำรวจ (la gendarmerie) ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยอัยการศาลอุทธรณ์ (le procureur general auprès de la Cour d'appel) และการกระทำความผิดอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบเท่านั้น ที่จะมีอำนาจควบคุมตัวบุคคลซึ่งมีเหตุผลประการหนึ่งหรือหลายประการอันสมควรสงสัยว่ากระทำความผิดหรือพยายามกระทำความผิดที่มีอัตราโทษจำคุก เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีจะต้องแจ้งการควบคุมตัวให้อัยการแห่งสาธารณรัฐ (le procureur de la république) ทราบทันทีที่มีการควบคุมตัว ไม่ว่าจะโดยทางโทรศัพท์หรือโทรสาร การแจ้งล่าช้าโดยปราศจากสาเหตุที่ไม่อาจก้าวล่วงได้นั้นมีคำพิพากษาศาลฎีกาถือว่าเป็นกระบวนการที่ไม่ชอบ อัยการแห่งสาธารณรัฐหรือผู้แทน (อัยการผู้ช่วย) ไม่อาจใช้มาตรการควบคุมตัวได้ แต่อยู่ในฐานะของตุลาการซึ่งเป็นหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานและโดยอาศัยหลักการดำเนินคดีตามดุลพินิจพิจารณาว่าจะให้ใช้มาตรการดังกล่าวซึ่งอยู่ในความควบคุมของอัยการแห่งสาธารณรัฐหรือไม่

2. ประเภทของบุคคลผู้ถูกควบคุมตัว มีดังต่อไปนี้

2.1 ผู้ที่บรรลุนิติภาวะ คือ บุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้วอาจถูกควบคุมตัวได้ทุกคน ถ้าปรากฏว่ามีเหตุผลประการหนึ่งหรือหลายประการอันสมควรสงสัยว่าบุคคลนั้นได้กระทำหรือพยายามกระทำความผิดอุกฉุกฎโทษและฆังฉิมโทษซึ่งมีระวางโทษจำคุก แต่สำหรับพยานนั้น คือ บุคคลที่ไม่มีหลักฐานที่สันนิษฐานได้ว่าเขาได้กระทำหรือพยายามจะกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 62 ดังนั้น พยานจะถูกเหนี่ยวรั้งตัวไว้ได้เฉพาะที่จำเป็นในการสอบปากคำโดยปราศจากการควบคุมตัว นอกจากนี้ การควบคุมตัวไม่อาจกระทำได้สำหรับผู้แทนทางการทูต เอกอัครราชทูต กงสุล รวมทั้งครอบครัวของบุคคลเหล่านี้ แม้ว่าจะไม่ได้

The person so placed in custody may not be held for more than twenty-four hours. However, the detention may be extended for a further period of up to twenty-four hours on the written authorisation of the district prosecutor. The district prosecutor may make this authorisation conditional on the prior production before him of the person detained.

On instructions given by district prosecutor, any persons against whom the evidence collected is liable to give rise to a prosecution are, at the end of the police custody, either set free or referred to the district prosecutor.

For the implementation of the present article, the area jurisdiction of the Paris, Nanterre, Bobigny and Créteil district courts constitute a single jurisdiction (อ้างอิงใน อุทัย อาทิวา. (2557, ธันวาคม). รวมบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส. น.112-113).

อาศัยอยู่ในสถานที่เดียวกันก็ตาม สมาชิกขององค์การระหว่างประเทศ และประธานาธิบดีแห่งประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส รวมทั้งสมาชิกรัฐสภาด้วย เว้นแต่ในกรณีที่เป็นความผิดซึ่งหน้าหรือถ้ารัฐสภาลงมติให้ยกความคุ้มกัน

2.2 สำหรับผู้เยาว์ หลักเกณฑ์ของการใช้มาตรการควบคุมตัวขึ้นอยู่กับอายุของผู้เยาว์ (บุคคลอายุไม่เกิน 18 ปี) มาตรา 4 ของรัฐกฤษฎีกาลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1945 ว่าด้วยผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็ก แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐบัญญัติแปรเบง ฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 (la loi Perben I et II) ได้บัญญัติถึงกำหนดระยะเวลาและวิธีการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กไว้ตามอายุของเด็กผู้กระทำความผิดดังนี้

(ก) เด็กอายุไม่ถึง 10 ปี ไม่สามารถใช้มาตรการควบคุมตัวหรือการกักตัวใดๆ ได้

(ข) เด็กอายุ 10-13 ปี ไม่สามารถใช้มาตรการควบคุมตัวผู้เยาว์ได้ แต่อาจกักตัวไว้ในสถานีดำรวจได้เพื่อความจำเป็นในการสอบสวน โดยจะต้องได้รับอนุญาตและอยู่ภายใต้การควบคุมของตุลาการ ในกรณีที่เป็นความผิดออกฤทธิ์โทษหรือมัชฌิมโทษซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างต่ำห้าปี ส่วนระยะเวลาควบคุมตัวจะต้องไม่เกิน 12 ชั่วโมง แต่อาจต่อระยะเวลาควบคุมตัวได้อีกหนึ่งครั้ง (บันทึกก่อนหน้ารัฐบัญญัติแปรเบง ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 9 กันยายน ค.ศ. 2002 ระยะเวลาการกักตัวสูงสุดต้องไม่เกิน 10 ชั่วโมง ต่อได้อีกหนึ่งครั้ง ในกรณีที่เป็นความผิดออกฤทธิ์โทษหรือมัชฌิมโทษซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างต่ำเจ็ดปี) โดยมาตรการกักตัวจะกระทำได้เฉพาะกรณีที่มีหลักฐานชัดเจนหรือเชื่อมโยงสัมพันธ์กันจนสันนิษฐานได้ว่าผู้เยาว์ได้กระทำความผิดหรือพยายามกระทำความผิดออกฤทธิ์โทษหรือมัชฌิมโทษและภายหลังที่เสนอหลักฐานเช่นว่าต่อตุลาการเพื่อขออนุญาตต่อระยะเวลาการควบคุมตัว เว้นแต่ในกรณีที่ตกอยู่ภายใต้พฤติการณ์ที่ไม่อาจก้าวล่วงได้

(ค) เด็กอายุ 13-16 ปี สามารถใช้มาตรการควบคุมตัวได้สำหรับระยะเวลา 24 ชั่วโมง และอาจร้องขอต่อได้อีก 24 ชั่วโมง ถ้าความผิดนั้นมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไป แต่จะต้องนำตัวผู้เยาว์นั้นมาปรากฏตัวต่อหน้าพนักงานอัยการหรือผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่ไต่สวน

(ง) เด็กอายุ 16-18 ปี ใช้หลักเกณฑ์เดียวกับผู้บรรลุนิติภาวะ

3. ระยะเวลาควบคุมตัว โดยหลักการ ระยะเวลาควบคุมตัวซึ่งอยู่ในอำนาจของนายตำรวจฝ่ายคดีนั้นจะควบคุมได้สูงสุด 24 ชั่วโมง และอาจต่อได้อีก 24 ชั่วโมง รวมระยะเวลาการควบคุมตัวสูงสุดได้ไม่เกิน 48 ชั่วโมง สำหรับการขอต่อระยะเวลาการควบคุมตัวนี้จะต้องแสดงผล ความจำเป็นในการสอบสวน และจะต้องนำผู้ถูกควบคุมตัวมาปรากฏตัวต่อหน้าอัยการแห่งสาธารณรัฐหรือผู้พิพากษาไต่สวน แล้วแต่กรณี เว้นแต่ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยเป็นลายลักษณ์อักษร และแสดงผลแห่งคำวินิจฉัยโดยไม่ต้องนำตัวบุคคลดังกล่าวมาปรากฏตัวเป็นหลักเกณฑ์ทั่วไปในเรื่องกำหนดระยะเวลาควบคุมตัวบุคคล แต่มีกรณีข้อยกเว้นของหลักเกณฑ์ทั่วไปอยู่หลาย

ประการอันเนื่องมาจากความร้ายแรงของความผิดตั้งแต่มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยรัฐบัญญัติแปรเบง ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 9 มีนาคม ค.ศ. 2004 ระยะเวลาการควบคุมตัวอาจขยายไปถึง 96 ชั่วโมง สำหรับความผิดอาญาบางประเภทที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 706-73 ดังต่อไปนี้

ความผิดอุกฤษฏ์โทษฐานฆ่าผู้อื่นซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 221-4 อนุ 8°

ความผิดอุกฤษฏ์โทษฐานทรมาณและการกระทำที่ป่าเถื่อนซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 222-4

ความผิดอุกฤษฏ์โทษและมัจฉิมโทษฐานค้ายาเสพติดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 222-34 ถึง 222-40

ความผิดอุกฤษฏ์โทษและมัจฉิมโทษฐานลักพาตัวและฐานกักขังซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 224-5-2

ความผิดอุกฤษฏ์โทษและมัจฉิมโทษฐานค้ำมนุษย์ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 225-4-2 ถึง 225-4-7

ความผิดอุกฤษฏ์โทษและมัจฉิมโทษฐานแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีของผู้อื่นตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 225-7 ถึง 225-12

ความผิดอุกฤษฏ์โทษฐานลักทรัพย์ซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 311-9

ความผิดอุกฤษฏ์โทษฐานกรร โชกทรัพย์ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 312-6 และ 312-7

ความผิดอุกฤษฏ์โทษฐานทำลาย ทำให้เสื่อมค่าและทำให้เสียหายซึ่งทรัพย์สินซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 322-8

ความผิดอุกฤษฏ์โทษฐานปลอมเงินตราตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 442-1 และ 442-2

ความผิดอุกฤษฏ์โทษและมัจฉิมโทษฐานกระทำการก่อการร้ายตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 421-1 ถึง 421-6

ความผิดมัจฉิมโทษเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายป้องกันประเทศ มาตรา L. 2339-2, L. 2339-8, L. 2339-10, L. 2341-4, L. 2353-4 และ L. 2353-5

ความผิดฆนัฒมโทยฐานช่วยเหลือนคนต้งด้าวให้เข้าเมือง เคลื่อนย้าย และพ้านักอาศัยอยู่ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งกระทำโดยองค์กรอชญากรรมตามท่บัญญัติไว้ในรัฐกฤษฎีกา ฉบับที่ 45-2658 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน ค.ศ. 1945 มาตรา 21 วรรคต้งข้อ I ว่าด้วยข้อกำหนดการเข้าเมืองและการพ้านักอาศัยของคนต้งด้าวในสาธารณรัฐฝรั่งเศส

ความผิดฆนัฒมโทยฐานพอกเงินตามท่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 324-1 และ 324-2 หรือรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 321-1 และ 321-2, ผลิตภัณฑ์ หรือสิ่งของที่ได้มาจากการกระทำผิดตามท่ระบุไว้ในอนุ 1° ถึง 13°

ความผิดฆนัฒมโทยฐานช่งโจรตามท่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 450-1 เมื่อบุคคลเหล่านี้มีเจตนาเตรียมการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่งด่งท่บัญญัติไว้ในอนุ 1° ถึง 14°

ความผิดฆนัฒมโทยฐานมีพฤติกรรมร้ารวยผิดปกติ ไม่สามารถให้เหตุผลที่มาจาก รายได้เมื่อเปรียบเทียบกับวิถีการดำเนินชีวิตตามท่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 321-6-1 เมื่อปรากฏว่ามีความเกี่ยวข้องกับผิดฐานหนึ่งฐานใดตามท่ระบุไว้ในอนุ 1° ถึง 15°

ข้อยกเว้น การควบคุมตัวอาจได้รับการขยายระยะเวลาออกไปถึง 6 วัน ถ้าเป็นกรณีเพื่อ ความจำเป็นในการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย เมื่อปรากฏว่ามีความเสี่ยงที่จะเกิด การก่อการร้าย

โดยทั่วไป การควบคุมตัวจะเริ่มต้นในขณะที่มีการสอบปากคำบุคคลโดยตำรวจหรือ เมื่อบุคคลนั้นมาปรากฏตัวที่สถานีตำรวจ การควบคุมตัวจะต้องดกอยู่ภายใต้การบันทึก การแจ้งการ เริ่มการควบคุมตัว และการแจ้งสิทธิที่เกี่ยวข้อง ในกรณีท่เป็นความผิดช่งหน้าช่งมีโทษจำคุก บุคคล ทุกคนมีอำนาจที่จะจับกุมผู้กระทำความผิดและนำตัวส่งเจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีที่ใกล้ที่สุด (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 73)⁷ ในกรณีเช่นว่า การควบคุมตัวจะเริ่ม ในทันทีท่เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีได้รับตัวบุคคลด่งกล่าวไว้

⁷ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 73

In the event of a flagrant felony or of a flagrant misdemeanour punished by a penalty of imprisonment, any person is entitled to arrest the perpetrator and to bring him before the nearest judicial police officer (อ้างถึงใน อุทัย อาทิวะช. (ธันวาคม 2557). รวมบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส. น. 117-118).

4. การพ้นจากการควบคุมตัว (Sortie de garde à vue) บุคคลจะพ้นจากการควบคุมตัวเมื่อครบกำหนดระยะเวลาของการควบคุมตัวหรือเมื่อการควบคุมตัวสิ้นสุดลงก่อนครบกำหนด โดยอาจมีการดำเนินการและใช้มาตรการดังต่อไปนี้

4.1 การพ้นจากการควบคุมตัวโดยปราศจากการฟ้อง (Sortie sans poursuite) บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวอาจได้รับการปล่อยตัวโดยปราศจากการดำเนินคดีหลังจากนั้น คำสั่งดังกล่าวกระทำโดยอัยการแห่งสาธารณรัฐซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะต้องดำเนินการฟ้องคดี แต่บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวอาจได้รับการปล่อยตัวโดยการสอบสวนยังดำเนินต่อไปก็ได้ ในกรณีนี้บุคคลนั้นอาจถูกนำตัวมาควบคุมตัวอีกครั้งได้ในระยะเวลาสูงสุดของการควบคุมตัวได้ตามกฎหมาย ดังนั้น บุคคลซึ่งถูกควบคุมตัวมาแล้ว 38 ชั่วโมงและได้รับการปล่อยตัวในขณะที่การสอบสวนยังดำเนินต่อไป บุคคลนั้นจึงอาจถูกนำตัวมาควบคุมในภายหลังต่อไปได้อีกแต่ไม่เกิน 10 ชั่วโมง รวมเป็น 48 ชั่วโมง

4.2 การไกล่เกลี่ยทางอาญา (Médiation pénale) พนักงานอัยการอาจใช้ดุลพินิจจัดให้มีการไกล่เกลี่ยทางอาญาก่อนที่จะมีการฟ้องคดีก็ได้ และถ้าการไกล่เกลี่ยทางอาญาไม่สำเร็จก็อาจกลับมาฟ้องคดีได้ต่อไป แต่ถ้าการไกล่เกลี่ยสำเร็จคดีก็ยุติ (le classement sans suite)

4.3 การฟ้องคดี (Engagement des poursuites) เมื่ออัยการแห่งสาธารณรัฐต้องใช้ดุลพินิจในการสั่งคดีแล้ว สามารถใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) สั่งยุติคดีภายใต้เงื่อนไข

(2) ปล่อยตัวบุคคลผู้ถูกควบคุมตัวและส่งเรื่องเข้าสู่การใช้มาตรการความตกลงทางอาญา (la composition pénale)

(3) ปล่อยตัวบุคคลผู้ถูกควบคุมตัวโดยไม่มีการเรียกให้ไปปรากฏตัวต่อหน้าศาล แต่จะเรียกตัวบุคคลดังกล่าวในภายหลัง

(4) ปล่อยตัวบุคคลผู้ถูกควบคุมตัวและออกคำสั่งเรียกให้มาปรากฏตัว (citation à comparaître) รายละเอียดในคำสั่งจะต้องประกอบด้วยวันที่ เวลา และสถานที่ของการดำเนินคดี รวมทั้งการกระทำที่บุคคลดังกล่าวถูกกล่าวหา และบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมิชฌิมโทษ (Les délits) ดังกล่าว

(5) นำตัวบุคคลผู้ถูกควบคุมตัวไปพบผู้พิพากษาไต่สวน ซึ่งต้องกระทำโดยอัตโนมัติในกรณีที่เป็นความผิดอุกฤษฏ์โทษ (Les crimes) ส่วนในกรณีที่เป็นความผิดมิชฌิมโทษ พนักงานอัยการจะส่งเรื่องไปให้ผู้พิพากษาไต่สวนต่อเมื่อลักษณะของความผิดนั้นมีความซับซ้อน หรือมีผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหลายคน ผู้พิพากษาจะวินิจฉัยว่ามีเหตุในการที่จะสั่งขังชั่วคราว (La detention provisoire) หรือไม่

(6) ส่งตัวบุคคลผู้ถูกควบคุมตัวให้พนักงานอัยการ ในกรณีดังกล่าวบุคคลนั้นจะถูกนำตัวมาเสนอต่ออัยการแห่งสาธารณรัฐ ซึ่งจะเป็นผู้แจ้งให้ทราบถึงการกระทำที่ผู้ถูกควบคุมตัวถูกกล่าวหาและอาจทำการรวบรวมคำให้การของเขาไว้ด้วย ในทุกขั้นตอนระหว่างการดำเนินคดีในชั้นพนักงานอัยการ พนักงานอัยการสามารถที่จะส่งผู้คดีได้เสมอหรือตัดสินใจให้ใช้มาตรการการไต่ถามเกี่ยวกับอาญาหรือความตกลงทางอาญาดังกล่าวมาแล้ว หรือมิฉะนั้นพนักงานอัยการอาจดำเนินการดังต่อไปนี้

(ก) เสนอวิธีพิจารณาให้ผู้ถูกควบคุมตัวมาปรากฏตัวโดยรับสารภาพก่อนว่าได้กระทำความผิด (par reconnaissance préalable de culpabilité)

(ข) ใช้ดุลพินิจให้ส่งตัวผู้ถูกควบคุมตัวไปปรากฏตัวต่อหน้าศาลโดยทันที (en comparution immédiate)

(ค) ใช้ดุลพินิจส่งตัวไปให้ปรากฏตัวต่อหน้าศาลในภายหลัง (en comparution différée) ภายในกำหนดเวลาระหว่างสิบวันและสองเดือน พนักงานอัยการจะสั่งให้ผู้ต้องหาไปปรากฏตัว (une citation à comparaître) พร้อมแจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงแห่งการกระทำความผิด สถานที่ และเวลาของการพิจารณาคดี จะไม่มีการใช้วิธีการขังชั่วคราวในกรณีนี้ แต่อาจมีการใช้มาตรการควบคุมทางตุลาการ (le control judiciaire)⁸

3.1.3 การขังระหว่างคดี

การขังระหว่างคดีในประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้น แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ การขังระหว่างสอบสวน การขังระหว่างรอการเริ่มพิจารณาคดี และการขังระหว่างพิจารณาคดี

3.1.3.1 การขังระหว่างสอบสวน

การขังระหว่างสอบสวนนั้น เมื่อเปิดการสอบสวนแล้วผู้พิพากษาสอบสวนมีอำนาจในการขังผู้ต้องหาเป็นการชั่วคราวได้ ซึ่งอำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจเฉพาะของผู้พิพากษาซึ่งต้องออกเป็นหมายขัง โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 144-150 วางหลักทั่วไปว่า ก่อนมีคำพิพากษาจะต้องปล่อยให้ผู้ต้องหาเป็นอิสระ และการขังเป็นข้อยกเว้น

(1) เหตุของการขังระหว่างสอบสวน

1) อัตราโทษที่ศาลสามารถสั่งขังได้ (มาตรา 143-1)

1. ความผิดอุกฤษฏ์โทษ ผู้พิพากษาสอบสวนสามารถสั่งขังได้เสมอ
2. ความผิดมัธยโทษ ศาลจะสั่งขังได้ก็ต่อเมื่อความผิดนั้นมีโทษจำคุกตั้งแต่ 3 ปี

ขึ้นไป

⁸ จาก *รวมบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส* (น.111-132), โดย อุทัย อาทิวา, 2557.

3. ความผิดลหุโทษ ศาลไม่อาจสั่งขังได้เลย

2) เหตุของการขังระหว่างสอบสวน (มาตรา 144)⁹ ศาลจะสั่งขังหรือสั่งขังต่อได้ ต่อเมื่อการขังระหว่างพิจารณาคดีเป็นมาตรการเดียวที่จะสามารถทำให้บรรลุนิติวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ได้

1. เพื่อรักษาความสมบูรณ์ของหลักฐานหรือร่องรอยต่างๆ ในคดีหรือเพื่อป้องกันมิให้ผู้ต้องหาข่มขู่พยาน ผู้เสียหาย และครอบครัว รวมถึงเพื่อป้องกันการหาหรือระหว่างผู้ต้องหาและผู้ร่วมกระทำความผิดคนอื่นๆ เพื่อปิดเบี่ยงค้ำให้การ

2. เพื่อรักษาความปลอดภัยของผู้ต้องหาหรือผู้ถูกสอบสวนเอง หรือเพื่อเป็นหลักประกันในการนำตัวผู้ต้องหามาฟ้องร้องต่อศาล หรือเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดขึ้นใหม่

3. เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยเหตุการณ์ละเมิดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมในระดับที่รุนแรงและต่อเนื่อง โดยพิจารณาจากความร้ายแรงของความผิดหรือความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดขึ้น

(2) การไต่สวนเพื่อมีคำสั่งขัง

ผู้พิพากษาที่จะออกคำสั่งขังผู้ต้องหาจะต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบถึงสิทธิในการมีทนายความและมีระยะเวลาตามควรที่จะเตรียมการสู้คดี โดยทนายความที่ได้รับการแต่งตั้งจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบโดยเร็วและก่อนวันที่มีคำสั่งขังผู้ต้องหา ทนายความมีสิทธิตรวจดูสำนวนการสอบสวนและมีสิทธิติดต่อกับผู้ต้องหา และผู้พิพากษาจะออกคำสั่งขังได้ต่อเมื่อมีการพิจารณาต่อหน้าพนักงานอัยการ ผู้ต้องหาและทนายความ (หากมี) และหากผู้ต้องหาขอระยะเวลาในการเตรียมสู้คดี ผู้พิพากษามีสิทธิสั่งขังไว้ชั่วคราวโดยระบุนมูลเหตุในการสั่งขังไว้ไม่เกินกว่า 4 วันทำการ ก่อนที่จะมีการพิจารณาเพื่อมีคำสั่งขังผู้ต้องหา ระยะเวลาขังชั่วคราวจะต้องหักออกจากระยะเวลา

⁹ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 144

Pre-trial detention may only be ordered or extended if it is the only way:

1 to preserve material evidence or clues or to prevent either witnesses or victims or their families being pressurized or fraudulent conspiracy between persons under judicial examination and their accomplices;

2 to protect the person under judicial examination, to guarantee that he remains at the disposal of the law, to put an end to the offence or to prevent its renewal;

3 to put an end to an exceptional and persistent disruption of public order caused by the seriousness of the offence, the circumstances in which it was committed, or the gravity of the harm that it has caused.

การขังตามปกติ (มาตรา 145) หากผู้พิพากษามีคำสั่งประการใดแล้ว พนักงานอัยการและผู้ต้องหาที่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นไปยังศาลสอบสวนชั้นอุทธรณ์ได้

(3) ระยะเวลาขังระหว่างสอบสวน

ระยะเวลาขังต้องไม่เป็นระยะเวลาที่ยาวนานเกินควร เมื่อพิจารณาประกอบกับความร้ายแรงของข้อกล่าวหาและความซับซ้อนของการสืบสวนและการสอบสวนซึ่งจำเป็นเพื่อค้นหาความจริง และผู้พิพากษาสอบสวนต้องสั่งให้ปล่อยผู้ต้องหาทันทีที่มีการเปลี่ยนแปลงซึ่งทำให้ไม่จำเป็นต้องขังต่อไปตามเงื่อนไขของเหตุแห่งการขังระหว่างสอบสวนตามมาตรา 144 และตามมาตรา 144-1 นี้ โดยการปล่อยผู้ต้องหาขังให้เป็นไปตามมาตรา 147 (มาตรา 144-1)¹⁰

ระยะเวลาที่ผู้พิพากษาสามารถสั่งขังได้นั้นเป็นไปตามประเภทความผิด ดังนี้

1. ความผิดมฆฆโทย ระยะเวลาการขังต้องไม่เกิน 4 เดือน ถ้าผู้ต้องหาไม่เคยถูกลงโทษว่ากระทำความผิดอุกฤษฏ์โทยหรือมฆฆโทยมากกว่า 1 ปีมาก่อน และความผิดที่ผู้ต้องหาถูกกล่าวหาว่ากระทำในครั้งนี้มีโทษจำคุกน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี

ในกรณีจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้พิพากษาสามารถสั่งขยายระยะเวลาขังได้อีกไม่เกิน 4 เดือน โดยคำสั่งศาลต้องอธิบายและให้เหตุผลทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 137-3 และต้องจัดให้มีการชี้แจงของผู้ต้องหาตามมาตรา 145 วรรคหก และโดยมีทนายความของผู้ต้องหาร่วมอยู่ด้วย

ภายใต้บังคับมาตรา 145-3 ศาลสามารถสั่งขยายระยะเวลาได้อีกโดยใช้กระบวนการเดิม แต่ระยะเวลาการขังระหว่างพิจารณาคดีทั้งหมดต้องไม่เกิน 1 ปี อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาที่สามารถขยายออกไปได้อีกเป็น 2 ปี เมื่อเป็นกรณีที่การกระทำความผิดส่วนใดส่วนหนึ่งได้กระทำขึ้นนอกราชอาณาจักรหรือเมื่อบุคคลนั้นถูกสอบสวนในความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด การก่อการร้าย การสมคบกระทำความผิดอาญา การค้ามนุษย์ การกรร โชกทรัพย์ หรือความผิดอุกฤษฏ์โทยที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม และเมื่อความผิดนั้นมีโทษจำคุก 10 ปี

¹⁰ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 144-1

Pre-trial detention may not exceed a reasonable length of time in respect of the seriousness of the charges brought against the person under judicial examination and of the complexity of the investigations necessary for the discovery of the truth.

The investigating judge, or where seized the liberty and custody judge, must order the immediate release of the person placed in pre-trial detention, pursuant to the terms provided for by article 147, as soon as the conditions provided under article 144 and under the present article are no longer fulfilled.

ในกรณีมีพฤติการณ์พิเศษเป็นอย่างยิ่ง เมื่อยังมีความจำเป็นต้องทำการสอบสวนโดยผู้พิพากษาสอบสวนและการปล่อยตัวผู้ต้องหาอาจทำให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อความปลอดภัยของบุคคลและทรัพย์สิน ผู้พิพากษาสอบสวนสามารถขยายระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ (2 ปี) ได้ออกไปอีก 4 เดือน โดยผู้พิพากษาสอบสวนต้องให้เหตุผลและมีการไต่สวนภายใต้เงื่อนไขของมาตรา 137-1 วรรคสี่ และต้องดำเนินการพิจารณาตามมาตรา 144, 144-1, 145-3, 194, 197, 198, 199, 200, 206 และ 207 (มาตรา 145-1)¹¹

2. ความผิดอุกฤษฏ์โทษ ห้ามมิให้สั่งขังผู้ต้องหาเป็นระยะเวลาเกินกว่า 1 ปี อย่างไรก็ตาม เว้นแต่กรณีตามมาตรา 145-3 เมื่อสิ้นสุดระยะเวลา 1 ปีนั้น ผู้พิพากษาสามารถสั่งให้ขยายระยะเวลาต่อได้ไม่เกิน 6 เดือน โดยคำสั่งศาลต้องให้เหตุผลทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 137-3 และต้องจัดให้มีการชี้แจงของผู้ต้องหาตามมาตรา 145 วรรคหก และโดย

¹¹ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 145-1

Detention may not be in excess of four months in misdemeanour matters if the person under judicial examination has not previously been sentenced, in respect of a felony or an ordinary misdemeanour, to an unsuspended prison sentence of at least a year, and when he is at risk of a sentence of five years or less.

In any other case, the liberty and custody judge may exceptionally decide to extend the pre-trial detention for period not in excess of four months, in a reasoned decision in accordance with the provisions of article 137-3 and delivered after a debate organised in accordance with the provisions of the sixth paragraph of article 145, where the advocate has been duly summoned according to the provisions of the second paragraph of article 114. This decision may be renewed following the same procedure, subject to the provisions of article 145-3. The total duration of the detention may not exceed a year. However, this time limit is extended to two years where one of the component parts of the offence was committed outside the national territory, or where the person is being prosecuted for drug trafficking, terrorism, criminal conspiracy, living off immoral earnings, extortion of money or for a felony committed by an organised gang and which carries a sentence of ten years' imprisonment.

In exceptional cases, where the investigating judge must continue his enquiries and releasing the person under judicial examination would pose a particularly serious risk to persons and property, the investigating chamber may increase the period of two years provided for by the present article by a further four months. The investigating chamber, which the person under examination has the right to appear before in person, is seised by a reasoned decision from the liberty and custody judge, under the conditions set out by the last paragraph of article 137-1, and it rules according to the provisions of articles 144, 144-1, 145-3, 194, 197, 198, 199, 200, 206 and 207.

มีโทษความของผู้ต้องหาร่วมอยู่ด้วย คำสั่งขายนี้อาจสามารถสั่งขยายต่อไปได้อีกด้วยกระบวนการพิจารณาเดียวกัน

ผู้ต้องหาไม่สามารถถูกขังได้เกินกว่า 2 ปี เมื่อความผิดนั้นมีโทษต่ำกว่า 20 ปี และไม่สามารถถูกขังได้เกินกว่า 3 ปี ในกรณีอื่นๆ นอกจากนี้ อาจขยายระยะเวลาขังเป็น 3 และ 4 ปี ในกรณีที่การกระทำความผิดส่วนใดส่วนหนึ่งได้กระทำขึ้นนอกราชอาณาจักร และ 4 ปี ในกรณีที่บุคคลนั้นถูกสอบสวนเกี่ยวกับความผิดอุกฤษฏ์โทษใน Books II and IV ของประมวลกฎหมายอาญา การค้ายาเสพติด การก่อการร้าย การค้ามนุษย์ การกรรโชกทรัพย์ หรือความผิดอุกฤษฏ์โทษที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม

ในกรณีมีพฤติการณ์พิเศษเป็นอย่างยิ่ง เมื่อยังมีความจำเป็นต้องการสอบสวนโดยผู้พิพากษาสอบสวนและการปล่อยตัวผู้ต้องหาอาจทำให้เกิดความเสี่ยงร้ายแรงต่อความปลอดภัยของบุคคลและทรัพย์สิน ผู้พิพากษาสอบสวนสามารถขยายระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ออกไปได้อีก 4 เดือน โดยผู้พิพากษาสอบสวนชั้นอุทธรณ์ต้องให้เหตุผลและมีการไต่สวนภายใต้เงื่อนไขของมาตรา 137-1 วรรคสี่ และต้องดำเนินการพิจารณาตามมาตรา 144, 144-1, 145-3, 194, 197, 198, 199, 200, 206 และ 207 คำสั่งขายนี้อาจสามารถขยายต่อไปได้อีกครั้งหนึ่งด้วยกระบวนการพิจารณาเดียวกัน

มาตรานี้ใช้บังคับได้จนกระทั่งมีคำสั่งปิดการสอบสวน (มาตรา 145-2)¹²

¹² CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 145-2

For a suspected felony, the person under judicial examination may not be kept under detention for more than a year. However, subject to the provisions of article 145-3, the liberty and custody judge may, upon the expiry of this time limit, extend the detention for a length of time which may not exceed six months, in a reasoned decision in accordance with the provisions of article 137-3 and delivered after an adversarial debate organised in accordance with the provisions of the sixth paragraph of article 145, the advocate having been duly summoned in accordance with the provisions of the second paragraph of article 114. This decision may be renewed by following the same procedure.

The person under judicial examination may not be kept in custody for more than two years, where the applicable sentence is less than twenty years' imprisonment, and for more than three years in all other cases. The time limits are extended to three and four years respectively where one of the elements of the offence has been committed outside the national territory. The time limit is also four years where the person is being prosecuted for one or more felonies mentioned in Books II and IV of the Criminal Code, or for drug trafficking, terrorism, living off immoral earnings, extortion of money or for a felony committed by an organised gang.

ทั้งนี้ เมื่อชั่งเกินกว่า 1 ปีในความผิดอุกฤษฏ์โทษ หรือเกินกว่า 8 เดือนในความผิด มัชยโทษ การขยายระยะเวลาขังหรือยกคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวจะต้องมีเหตุผลพิเศษเพื่อให้การ สอบสวนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและคาดหมายระยะเวลาสิ้นสุดของกระบวนการพิจารณาได้ (มาตรา 145-3)¹³

(4) การปล่อยชั่วคราว

เนื่องจากผู้ต้องหาได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์และยังคงมีเสรีภาพ กล่าวคือ จะต้องปล่อยผู้ต้องหาเป็นอิสระ เว้นแต่กรณีมีความจำเป็นเพื่อการสอบสวนหรือเพื่อเป็นวิธีการเพื่อ การรักษาความปลอดภัย สามารถสั่งให้มีการปล่อยชั่วคราวโดยมีเงื่อนไขได้ อย่างไรก็ดี ถ้าการ ปล่อยชั่วคราวโดยมีเงื่อนไขไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นได้และเป็นกรณียกเว้น จึงจะสั่งขังผู้ต้องหาได้ (มาตรา 137)¹⁴

In exceptional cases, where the investigating judge must continue his enquiries and releasing the person under examination would pose a particularly serious risk to persons and property, the investigating chamber may increase the detention periods provided for by the present article by a further four months. The investigating chamber, before which the person under examination has the right to appear in person, is seized by a reasoned decision from the liberty and custody judge, under the conditions set out by the last paragraph of article 137-1, and it rules according to the provisions of articles 144, 144-1, 145-3, 194, 197, 198, 199, 200, 206 and 207. This ruling may be renewed once under the same conditions and in the same manner.

The provisions of the present article are applicable until the order closing the examination.

¹³ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 145-3

Where the length of the pre-trial detention is in excess of one year for a crime, or eight months for a misdemeanour, the decisions ordering its extension or dismissing the applications for release must also include the specific indications which justify in the given case the continuance of the investigation and the foreseeable delay for the ending of the procedure.

It is, however, not necessary for the extension order to indicate the nature of the investigations which the investigating judge is intending to carry out, where this indication risks hindering the carrying out of these investigations.

¹⁴ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 137

The person under judicial examination, presumed innocent, remains at liberty. However, if the investigation so requires, or as a precautionary measure, he may be subjected to one or more obligations of judicial supervision. If this does not serve its purpose, he may, in exceptional cases, be remanded in custody.

1) เงื่อนไขการปล่อยชั่วคราว

1. ผู้ต้องหาจะต้องถูกกล่าวหาในความผิดที่มีโทษจำคุกมรชยโทษหรือสูงกว่า (มาตรา 138 วรรคหนึ่ง)
2. จะต้องมีความจำเป็นเพื่อการสอบสวนหรือเพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัย (มาตรา 137)
3. ผู้พิพากษาจะต้องออกเป็นคำสั่งที่กำหนดเงื่อนไขต่างๆ ที่ผู้ต้องหาจะต้องปฏิบัติระหว่างได้รับการปล่อยชั่วคราว (มาตรา 138) ซึ่งส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้ผู้ต้องหาหลบหนี หรือเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดซ้ำ หรือเพื่อช่วยเหลือผู้ต้องหาในการรักษาพยาบาล หรือเป็นเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองผู้เสียหาย นอกจากการกำหนดเงื่อนไขแล้ว บางกรณีผู้พิพากษาอาจสั่งให้ผู้ต้องหาจัดหาหลักประกันด้วยก็ได้ (มาตรา 142 และมาตรา 139 วรรคหนึ่ง (11)) ทั้งนี้ เงื่อนไขต่างๆ สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ (มาตรา 139) หรืออาจยกเลิกการปล่อยชั่วคราวก็ได้ (มาตรา 140)

2) การร้องขอให้มีการปล่อยชั่วคราว

1. ในทุกคดี การปล่อยชั่วคราวโดยมีหรือไม่มีเงื่อนไขนั้น ผู้พิพากษาสอบสวนสามารถใช้ดุลพินิจในการสั่งปล่อยชั่วคราวได้หลังจากที่ได้รับฟังความเห็นของพนักงานอัยการแล้ว โดยมีเงื่อนไขว่า ผู้ต้องหาต้องมาปรากฏตัวในทุกขั้นตอนของกระบวนการพิจารณาและแจ้งให้ผู้พิพากษาสอบสวนทราบถึงการเคลื่อนไหวของเขาเสมอ (มาตรา 147 วรรคหนึ่ง)
2. พนักงานอัยการสามารถยื่นคำร้องขอให้มีการปล่อยชั่วคราวได้เสมอ (มาตรา 147 วรรคสอง)
3. ผู้ต้องหาหรือทนายความสามารถยื่นคำร้องขอให้มีการปล่อยชั่วคราวได้เสมอภายใต้เงื่อนไขตามมาตรา 147 ในกรณีไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ผู้ต้องหาจะมีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลสอบสวนชั้นอุทธรณ์ ซึ่งต้องวินิจฉัยภายใน 20 วัน มิฉะนั้นแล้วจะต้องปล่อยผู้ต้องหาทันที (มาตรา 148)¹⁵

¹⁵ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 148

In all matters, the person remanded in custody or his advocate may, at any time, request his release, under the obligations provided for in the previous article.

The request for release is sent to the investigating judge, who immediately sends the case file to the district prosecutor to obtain his submissions.

Unless the prosecutor agrees to the request, the investigating judge must within five days of its sending to the district prosecutor, send it with his reasoned opinion to the liberty and custody judge. This judge

3.1.3.2 การขังระหว่างรอการเริ่มพิจารณาคดี

ถ้าผู้พิพากษาสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมัชฌโทษหรือความผิดลหุโทษหรือไม่มีหลักฐานว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะทำการสอบสวน ผู้พิพากษาสอบสวนจะต้องสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาที่ถูกขังระหว่างสอบสวนต้องได้รับการปล่อยและมีคำสั่งปิดการสอบสวน (มาตรา 177)¹⁶

ถ้าผู้พิพากษาสอบสวนพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ส่งให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อแบ่งออกเป็น 2 กรณี กล่าวคือ

rules within three working days, by a decree which contains the terms of the legal and factual considerations which form the basis of this decision, with reference to the provisions of article 144. However, where a previous release request or appeal against a previous order denying a release have still not been ruled upon, the aforementioned time limits do not come into effect until the judgment has been given by the competent court.

Where granted, the release may be accompanied by measures of judicial supervision.

Where the liberty and custody judge has not ruled within the time limit specified in the third paragraph, the person may immediately refer his request to the investigating chamber which, on the written, reasoned requisitions of the public prosecutor, rules within twenty days of being seised of the case. Failing this, the person is automatically freed, unless checks to do with his request have been ordered. The right to transfer the case to the investigating chamber under the same conditions also attaches to the district prosecutor. อ้างอิงใน ณรงค์ ใจหาญ และคณะ. (2540). โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง สิทธิของผู้ต้องหา จำเลยและผู้ต้องโทษในคดีอาญา. น. 77-78.

¹⁶ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 177

If the investigating judge considers that the facts do not constitute a crime, a misdemeanour, or a petty offence, or if the perpetrator has remained unidentified, or if there are no sufficient charges against the person under judicial examination, he makes an order ruling that there is no cause to prosecute.

The persons under judicial examination who are in pre-trial detention are released. The order puts an end to the judicial supervision.

The investigating judge rules by the same order on the restitution of any articles placed under judicial safekeeping. He may refuse restitution where this presents a danger for persons or property. The decision made in respect of restitution may be referred by any person with an interest to the investigating chamber under the conditions and pursuant to the rules provided for in article 99.

(1) กรณีความผิดมรรยาโทษ (มาตรา 179)¹⁷ ให้ส่งไปพิจารณาพิพากษาที่ศาล Tribunal correctional โดยคำสั่งปิดการสอบสวน ทำให้การขังระหว่างสอบสวนและการปล่อยชั่วคราวโดยมีเงื่อนไขสิ้นสุดลง อย่างไรก็ตาม ผู้พิพากษาสอบสวนสามารถสั่งขังจำเลยต่อไปได้จนกว่าจะเริ่มกระบวนการพิจารณาในชั้นศาล โดยมีคำสั่งแยกต่างหากและมีเหตุผลพิเศษ ในกรณีที่มีการขยายระยะเวลาขังระหว่างสอบสวน คำสั่งขังต่อไปนี้จะต้องเป็นมาตรการพิเศษเมื่อกรณีมีความจำเป็นเพื่อป้องกันพยานหรือผู้เสียหายหรือป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นอีกหรือป้องกันจำเลยหรือเป็นการประกันการมีตัวของจำเลย นอกจากนี้คำสั่งในลักษณะนี้สามารถสั่งได้ในกรณีที่ความผิดนั้นมีความร้ายแรงหรือก่อให้เกิดความเสียหายมากหรือสามารถก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยต่อประชาชนซึ่งอาจยับยั้งได้เมื่อมีการขยายระยะเวลาขังก่อนการพิจารณาคดีเท่านั้น

¹⁷ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 179

If the judge considers the facts amount to a misdemeanour, he makes an order referring the case to the correctional court.

The closing order puts an end to any pre-trial detention or judicial supervision.

However, the investigating judge may keep the defendant detained or under judicial supervision until he appears before the court, by making a separate and specially reasoned order. In the event of an extension of the pre-trial detention, the elements of the case expressly stated in the order must justify this special measure by the need to prevent pressure on the witnesses or victims, to prevent the renewal of the offence, to protect the defendant or to ensure he is kept at the disposal of justice. The same order may also be made where the offence, because of its seriousness, the circumstances of its commission or the importance of the harm it caused, has created an exceptional and persistent disturbance of public order which can only be ended by the extension of pre-trial detention.

The detained defendant is immediately released if the correctional court has not begun to hear the case on its merits at the end of a period of two months from the date of the transfer order.

However, if the hearing on the merits of the case cannot take place before the expiry of this time limit, the court may, in exceptional cases, order the extension of the detention for a new six month period, in a decision recording the factual and legal reasons preventing the trial of the case. The defendant has the right to appear in person if either he or his advocate requests this. This decision may be renewed once only, in the same manner. If at the end of this new extension period the defendant has still not been tried, he is immediately set free.

When it has become final, the order stated in the first paragraph wipes out all procedural errors, if there were any.

จำเลยที่ถูกขังอยู่ต้องได้รับการปล่อยตัวทันที ถ้าศาล Tribunal correctional ไม่เริ่มพิจารณาเมื่อสิ้นสุดระยะเวลา 2 เดือน นับจากวันที่มีคำสั่งส่งคดีมาฟ้องยังศาลนี้

อย่างไรก็ตาม หากการพิจารณาคดีไม่สามารถเกิดขึ้นก่อนครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ในกรณีพิเศษศาลอาจสั่งขยายระยะเวลาขังได้อีก 6 เดือน โดยระบุเหตุผลทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย คำสั่งนี้สามารถขยายได้อีกเพียงหนึ่งครั้งเท่านั้น โดยเงื่อนไขเดิม ถ้าสิ้นสุดระยะเวลาที่ขยายแล้วจำเลยยังไม่ได้รับการพิจารณาคดีต้องปล่อยตัวจำเลยทันที

(1) กรณีความผิดอุกฉกรรจ์โทษ (มาตรา 181)¹⁸ ให้ส่งไปพิจารณายังศาลลูกขุน (Cour d'assises) การปล่อยชั่วคราวโดยมีเงื่อนไขยังคงใช้บังคับได้

ส่วนการขังระหว่างสอบสวนหรือการปล่อยชั่วคราวโดยมีเงื่อนไขในกรณีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฉกรรจ์โทษ ต้องสิ้นสุดลง เว้นแต่มีกรณีตามมาตรา 179 วรรคสาม โดยระยะเวลาตามมาตรา 179 วรรคสี่ ขยายออกไปได้ 6 เดือน

ถ้าผู้ต้องหาถูกขังระหว่างสอบสวน คำสั่งขังยังคงบังคับใช้จนกว่าจะเริ่มการพิจารณาในศาลลูกขุน (Cour d'assises) ผู้ต้องหาที่ถูกขังก่อนขึ้นศาลลูกขุน (Cour d'assises) ต้องได้รับการ

¹⁸ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 181

If the investigating judge considers that the charges accepted against person under judicial examination constitute an offence qualified as a felony by the law, he orders their indictment before the assize court.

He may also seised the same court with related offences.

The indictment order contains, under pain of nullity, a presentation and the legal qualification of the matters to which the accusation relates, and specifies the accused's identity.

Where it has become final, the indictment order wipes out procedural errors, if there were any.

Any judicial supervision to which the accused is subjected remains fully in force.

Any pre-trial detention or judicial supervision of persons sent for trial for a related misdemeanour comes to an end, unless the provisions of the third paragraph of article 179 are applied. The time limit provided for by the fourth paragraph of article 179 is then extended to six months.

The indictment ruling also orders the accused's arrest, and the arrest of any persons sent for trial for related offences.

The investigating judge sends the case file with his ruling to the district prosecutor. The district prosecutor is obliged to send them immediately to the court office of the assize court.

The exhibits, of which an inventory has been made, are sent to the court office of the assize court if the latter has its seat within a court other than that of the investigating judge.

ปล่อยตัวทันทีถ้าศาลอุทธรณ์ (Cour d'assises) ไม่เริ่มพิจารณาคดีภายในสิ้นปีนับแต่วันที่มิคำสั่งฟ้องคดีหรือวันที่มีคำสั่งขังระหว่างสอบสวน อย่างไรก็ตาม ถ้าการพิจารณาคดีไม่สามารถเกิดขึ้นก่อนครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ในกรณีพิเศษ ผู้พิพากษาสอบสวนอาจสั่งขยายระยะเวลาขังออกไปอีก 6 เดือน โดยคำสั่งต้องระบุทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย คำสั่งนี้ขยายได้อีกหนึ่งครั้งเท่านั้นโดยเงื่อนไขเดิม ถ้าสิ้นสุดระยะเวลาที่ขยายแล้วจำเลยยังไม่ได้รับการพิจารณาคดีต้องปล่อยตัวจำเลยทันที

3.1.3.3 การขังระหว่างพิจารณาคดี

เมื่อมีการสอบสวนและฟ้องคดีมายังศาลแล้วและผู้พิพากษาสอบสวนยังไม่ปล่อยตัวก็เป็นอำนาจของศาลที่พิจารณาคดีเป็นผู้พิจารณาปล่อยตัว

การพิจารณาปล่อยตัวจำเลยของศาลนั้นใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับในชั้นสอบสวน กล่าวคือ เมื่อเข้าสู่การพิจารณาของศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีแล้ว การปล่อยชั่วคราวให้นำไปใช้ภายใต้เงื่อนไขของมาตรา 148-2 กล่าวคือ ในทุกศาลการพิจารณาคำร้องขอให้มีการปล่อยชั่วคราวต้องรับฟังความเห็นของพนักงานอัยการ จำเลย หรือทนายความด้วย (มาตรา 143 ประกอบมาตรา 148-2) ทั้งนี้ ศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีสามารถทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราวตามมาตรา 139 หรือการยกเลิกการปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีเงื่อนไขตามมาตรา 140 ได้ ภายใต้เงื่อนไขของมาตรา 148-1 และการยื่นคำร้องขอให้มีการปล่อยชั่วคราวสามารถยื่นได้เสมอโดยผู้ต้องหาหรือจำเลย (มาตรา 141-1 ประกอบมาตรา 148-1)

ในทุกขั้นตอนของกระบวนการพิจารณา สำหรับศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีให้นำเรื่องการขังระหว่างสอบสวนมาใช้ด้วย (มาตรา 148-1)¹⁹

¹⁹ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 148-1

A release may also be requested in every case by any person under judicial examination, defendant or accused person and at any stage of the proceedings.

Where a trial court is seized of the case, it must rule on the pre-trial detention. However, in felony cases, the court of assizes is only competent where the application is made during the session within which it must judge the accused. In all other cases, the request is examined by the investigating chamber.

Where an application is made for cassation, then until the Court of Cassation rules, the decision upon the release application is made by the court which last heard the case on the merits. If the application is made against a judgment of the assize court, the investigating chamber decides on the detention.

ทั้งนี้ หากปรากฏว่ามีคำพิพากษาจำคุก ระยะเวลาที่ผู้ต้องหาต้องขังอยู่จะต้องหักออกจาก ระยะเวลาต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษา และในกรณีมีคำพิพากษาปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยใน ภายหลัง ผู้ต้องหาจะได้รับชดเชยค่าทดแทนหากเขาได้รับความเสียหายที่ผิดปกติอย่างชัดเจนและเป็น ความเสียหายอย่างร้ายแรงเป็นพิเศษ (มาตรา 149 และมาตรา 150)²⁰

3.1.4 สถานที่คุมขังระหว่างพิจารณาคดี

ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสได้ กำหนดให้มีการควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาขังระหว่างพิจารณาคดีไว้ในเรือนจำ แต่ต้องแยกออกเป็น แขนงต่างหากจากนักโทษเด็ดขาด โดยจะควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาขังระหว่างพิจารณาคดีไว้ร่วมกับ

In the event of a finding of lack of jurisdiction and generally in every case where no court is seized of the case, the investigating chamber decides on applications for release. อ้างถึงใน ฌ็อง-ฌัก ฌ็อง-ฌัก และคณะ. (2540). โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง สิทธิของผู้ต้องหา จำเลยและผู้ต้องโทษในคดีอาญา. หน้า 75-78.

²⁰ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 149

Without prejudice to the application of the provisions of the second and third paragraphs of article L.781-1 of the code of judicial organisation, a person who has been remanded in custody during the course of proceedings ended by a decision to drop the case or a discharge or acquittal decision that has become final has, at his request, the right to full compensation for any material or moral harm that this detention has caused him. However, no compensation is due where this decision is based solely on the recognition of his irresponsibility under article 122-1 of the Criminal Code, an amnesty passed after the person has been remanded in custody, or where the person was remanded in custody for freely and voluntarily accusing himself or letting himself be wrongly accused in order to let the perpetrator of the acts escape prosecution. At the request of the person concerned, the harm is evaluated by means of adversarial expert reports commissioned under the conditions of articles 156 and onwards.

Where the decision to drop the case, or the discharge or acquittal decision, is made known to him, the person is advised of his right to demand compensation, and also of the provisions of articles 149-1 to 149-3 (first paragraph).

CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 150

The compensation granted pursuant to the present sub-section is paid by the State, subject to the State action against any malicious denunciator or the false witness whose fault caused the detention or its extension. It is paid as criminal justice costs (อ้างถึงใน ฌ็อง-ฌัก ฌ็อง-ฌัก และคณะ. (2540). โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง สิทธิของผู้ต้องหา จำเลยและผู้ต้องโทษในคดีอาญา. น. 75-78).

นักโทษเด็ดขาดไม่ได้ เพราะผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีซึ่งยังมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดนั้นได้รับการสันนิษฐานว่ายังเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะได้รับการประกาศว่ามีความผิดและการจะใช้กำลังใดๆ เพื่อควบคุมผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีจะต้องกระทำโดยเหตุและเวลาที่เหมาะสม และต้องกระทำโดยหน่วยงานที่ได้รับการบัญญัติตามกฎหมาย และต้องไม่เป็นการละเมิดต่อหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์²¹

3.1.5 สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส

ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสถือว่าเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญต่อการรับรองคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนประเทศหนึ่ง โดยจะเห็นได้จากการมีกฎหมายออกมาบังคับใช้ที่ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นกรณีการสอบสวนของชั้นพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ และการพิจารณาคดีในชั้นผู้พิพากษาหรือศาล ซึ่งเน้นความสำคัญของการสอบสวนร่วมกันระหว่างตำรวจ พนักงานอัยการ และศาล กฎหมายของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสเน้นความสำคัญในเรื่องการใช้อำนาจควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีที่เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและความรวดเร็วในการดำเนินคดีอาญา โดยพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลดังกล่าวให้มากที่สุด ดังนั้น การคุ้มครองสิทธิของผู้ที่ตกอยู่ภายใต้การควบคุมตัวหรือการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังซึ่งถูกควบคุมตัวในระหว่างการพิจารณาคดีในประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสสามารถแยกพิจารณาได้ ดังนี้ คือ

1. ผู้ถูกควบคุมตัวต้องได้รับการแจ้งสิทธิโดยทันที การได้รับการแจ้งสิทธิที่มีอยู่ของบุคคลผู้ถูกควบคุมตัวนั้นถือเป็นการคุ้มครองสิทธิที่สำคัญอันดับแรก เพราะจะทำให้ผู้ตกอยู่ภายใต้การควบคุมซึ่งถูกจำกัดเสรีภาพในการเคลื่อนไหวทราบว่ามีสิทธิประการใดบ้าง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 63-1²² บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวจะต้องได้รับแจ้งสิทธิ

²¹ นันทวัฒน์ บรรณานันท์. (2547). คำแปลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐฝรั่งเศส ค.ศ. 1985. (กรุงเทพฯ: วิญญูชน น. 145) (อ้างถึงใน จีรวุฒิ ลิปิพันธ์ และธานี วรภัทร์. (2548). สิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี (รายงานผลการวิจัย). น. 57).

²² CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 63-1

Any person placed under police custody is immediately informed by a judicial police officer, or under the latter's supervision, by a judicial police agent, of the nature of the offence which is being investigated, of the rights mentioned under articles 63-2, 63-3 and 63-4 as well as of the provisions governing the length of police custody provided for by article 63.

A mention of this information is entered on the official report and signed by the person under custody; in the event of a refusal to sign, this is noted.

ทั้งหลายของเขาโดยทันที ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิด (Information de l'infraction) รวมทั้งสิทธิของเขาในกรณีที่ได้รับการปล่อยตัว การที่จะรับทราบผลการดำเนินคดีของอัยการแห่งสาธารณรัฐ อย่างไรก็ตาม ถ้าบุคคลผู้ถูกควบคุมตัวอยู่ในสภาพที่ไม่สามารถจะเข้าใจถึงสิทธิทั้งหลายของเขาได้ เช่น บุคคลนั้นอยู่ในสภาพของการเมาสุราจนครองสติไม่ได้ การแจ้งสิทธิจะต้องกระทำภายหลังที่เขาอยู่ในสภาพที่จะเข้าใจได้แล้ว

1.1 การแจ้งสิทธิที่ล่าช้าสามารถกระทำได้หากมีพฤติการณ์ที่ไม่สามารถก้าวล่วงได้ กรณีที่มีการแจ้งสิทธิล่าช้ามักจะเกิดขึ้นในคดีที่ผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าว ไม่เข้าใจภาษาฝรั่งเศส ตำรวจฝ่ายคดีจึงต้องจัดหาล่ามภาษาที่ผู้ถูกควบคุมตัวสามารถเข้าใจภาษาดังกล่าวได้มาให้ หากผู้ถูกควบคุมตัวเป็นชาวอาหรับ การจัดหาล่ามภาษาอาหรับสามารถกระทำได้ง่าย ดังนั้น ถ้าตำรวจฝ่ายคดีไม่ดำเนินการจัดหาล่ามให้อย่างรวดเร็วทำให้การแจ้งสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัวต้องล่าช้าไป กรณีดังกล่าวถือว่าการแจ้งสิทธิล่าช้ามีผลทำให้ต้องยกเลิกกระบวนการดำเนินคดีของตำรวจฝ่ายคดี แต่ในคำพิพากษาศาลฎีกาเมื่อวันที่ 15 มกราคม ค.ศ. 1997 (ไม่ตีพิมพ์ เลขที่ Z 96-82.631) ศาลฎีกายอมรับว่าการแจ้งสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัวสัญชาติจีนล่าช้า ไม่มีผลทำให้ต้องยกเลิกกระบวนการดำเนินคดีของเจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดี เพราะเจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีมีความพยายามที่จะหาล่ามภาษาจีน และการแจ้งสิทธิก็ได้กระทำลงในกำหนดเวลาที่จำเป็นสำหรับการหาล่าม

พฤติการณ์อื่นๆ ที่สามารถยกขึ้นเป็นข้ออ้างในการแจ้งสิทธิแก่ผู้ถูกควบคุมตัวล่าช้า ก็มีคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาเมื่อวันที่ 10 เมษายน ค.ศ. 1996 (ไม่ตีพิมพ์ เลขที่ 94-81.728) ซึ่งวินิจฉัยว่า เมื่อปรากฏว่ามีการปิดล้อมสถานที่ตำรวจโดยผู้ชุมนุมประท้วงทำให้การนำตัวผู้ถูกควบคุมตัวมาส่งต่อเจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีล่าช้า เหตุการณ์ดังกล่าวถือเป็นพฤติการณ์ที่สามารถยกขึ้นเป็นข้ออ้างสำหรับการแจ้งสิทธิแก่บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวที่ล่าช้าได้

The information mentioned under the first paragraph must be given to the person held in custody in a language that he understands, where appropriate by using written forms.

Where the person is deaf and cannot read nor write, he must be assisted by a sign language interpreter or by some other person qualified in a language or method of communicating with the deaf. Use may also be made of any other means making it possible to communicate with persons who are deaf.

Where a person is released after detention without the district prosecutor having made a decision as to prosecution, the provisions of articles 77-2 are brought to his attention.

Save in exceptional and unavoidable circumstances, the steps taken by investigators to communicate the rights mentioned in articles 63-2 and 63-3 must be taken no later than three hours from when the person was placed in custody (อ้างถึงใน อุทัย อาทิวะช. (ธันวาคม 2557). รวมบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส. น. 117-118).

1.2 บุคคลที่ได้รับการแจ้งสิทธิจะต้องอยู่ในสภาพที่สามารถเข้าใจการแจ้งสิทธิได้ ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นกรณีของคนเมามายจนครองสติไม่ได้ ดังนั้น การแจ้งสิทธิแก่บุคคลดังกล่าว จะต้องกระทำเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องอยู่ในสภาพที่จะสามารถรับการแจ้งสิทธิได้ ในกรณีที่เขาอยู่ในสภาพที่เมามาไม่ได้สติก็จะต้องเลื่อนการแจ้งสิทธิออกไปจนกว่าจะสร้างเมมา ดังคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาเมื่อวันที่ 3 เมษายน ค.ศ. 1995 (ฉบับเลขที่ 140) และอีกคดีหนึ่ง ผู้ต้องหาถูกจับกุมและสอบปากคำในข้อหาขับรถขณะเมาสุราภายหลังที่สร้างเมมาแล้ว โดยตำรวจฝ่ายคดีไม่ได้แจ้งสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัวให้ทราบ คดีนี้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้ยกเลิกการสอบปากคำที่กระทำลงโดยไม่ได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 63-1 ซึ่งกำหนดหน้าที่ให้เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายคดีภายใต้การควบคุมของเจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีต้องแจ้งสิทธิที่กำหนดไว้สำหรับการควบคุมตัวให้บุคคลที่ถูกควบคุมตัวทราบทันทีที่บุคคลนั้นอยู่ในสภาพที่สามารถรับการแจ้งสิทธิได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาเมื่อวันที่ 4 มกราคม ค.ศ. 1996 (ฉบับเลขที่ 5))

2. สิทธิได้รับการช่วยเหลือจากล่ามภาษาหรือล่ามสำหรับคนพิการ

2.1 ล่ามภาษา ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสเป็นประเทศที่มีคนต่างด้าวเข้าไปพำนักอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และมีกรณีที่คนเหล่านี้ประกอบอาชญากรรมขึ้นในประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส ดังนั้น การจัดหาล่ามภาษาที่ผู้ถูกควบคุมตัวสามารถเข้าใจภาษาได้ ในกรณีที่ผู้ถูกควบคุมตัวไม่เข้าใจภาษาฝรั่งเศสจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคคลเหล่านี้ในการที่จะต่อสู้คดี จึงจำเป็นต้องมีบทบัญญัติของกฎหมายรับรองและคุ้มครองสิทธิไว้ว่า บุคคลที่ถูกควบคุมตัวจะต้องได้รับแจ้งสิทธิทั้งหลายของเขาในภาษาที่เขาเข้าใจ และเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีจะต้องจัดหาล่ามมาให้โดยไม่ชักช้า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 63-3

2.2 ล่ามภาษาสัญลักษณ์ (Un interprète en langue des signes) ถ้าบุคคลนั้นเป็นคนหูหนวกและไม่สามารถอ่านหรือเขียนหนังสือได้ เขาจะต้องได้รับการช่วยเหลือจากล่ามภาษาสัญลักษณ์หรือบุคคลที่มีคุณสมบัติทางการใช้ภาษาหรือวิธีการที่สามารถสื่อสารกับบุคคลที่มีความบกพร่องในเรื่องการฟังได้

3. สิทธิที่จะร้องขอให้แจ้งบุคคลอื่นเพื่อมาช่วยเหลือ (Droit de faire prévenir une personne) ภายในเวลาสามชั่วโมงนับแต่เวลาที่มีการควบคุมตัว บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวมีสิทธิร้องขอให้เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีโทรศัพท์แจ้งบุคคลซึ่งผู้ถูกควบคุมตัวพักอาศัยอยู่เป็นประจำ หรือบิดาหรือมารดาซึ่งตนเองเป็นผู้สืบสันดาน พี่น้องชายหญิงคนใดคนหนึ่ง หรือนายจ้างของบุคคลนั้นถึงเรื่องที่ตนเองต้องตกเป็นผู้ถูกกล่าวหาเพื่อให้มาช่วยเหลือตนเองได้ แต่ถ้าเจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีเห็นว่า เพื่อความจำเป็นสำหรับการสอบสวนไม่สมควรอนุญาตให้ตามคำร้องดังกล่าว เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีจะต้องเสนอเรื่องให้อัยการแห่งสาธารณรัฐวินิจฉัยโดยทันที

4. สิทธิได้รับการตรวจจากแพทย์ (Examen medical) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 63-3²³ ผู้ถูกควบคุมตัวอาจร้องขอให้แพทย์ทำการตรวจร่างกายของตนได้ทุกขณะ หรือในกรณีที่อัยการแห่งสาธารณรัฐ หรือผู้พิพากษาใต้สวน หรือเจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดี หรือสมาชิกในครอบครัวของผู้ถูกควบคุมตัวเห็นสมควรร้องขอ แพทย์ที่ทำการตรวจจะต้องรายงานผลการตรวจในใบรับรองแพทย์ว่า สุขภาพของผู้ถูกควบคุมตัวเหมาะสมกับมาตรการควบคุมตัวหรือไม่ รวมทั้งการขยายระยะเวลาการควบคุมตัว ใบรับรองแพทย์นี้จะรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน ในกรณีที่ผู้ถูกควบคุมตัวเป็นผู้เยาว์อายุไม่เกินสิบหกปี การตรวจร่างกายโดยแพทย์นี้เป็นบทบังคับให้ต้องกระทำในทุกกรณี

5. การปฏิบัติทางร่างกายต่อผู้ถูกควบคุมตัว (Conditions physiques)

5.1 ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 803²⁴ การใส่กุญแจมือหรือเครื่องพันธนาการอย่างอื่นจะกระทำโดยอัตโนมัติไม่ได้ จะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่

²³ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 63-3

Any person placed under police custody may, upon his request, be examined by a doctor appointed by the district prosecutor or the judicial police officer. Where the police custody is extended, he may request to be examined a second time.

The district prosecutor or the judicial police officer may at any time appoint on their own motion a doctor to examine the person under police custody.

Where no request has been made by the person under police custody, by the district prosecutor or by the judicial police officer, a medical examination is as of right if a member of the family requests it. The doctor is appointed by the district prosecutor or by the judicial police officer.

The doctor examines the person under police custody forthwith. The medical certificate, which must specifically state the fitness of the person to be held further in police custody, is attached to the case file.

The provisions of the present article are not applicable where a medical examination is made pursuant to any specific rule. อ้างถึงใน อุทัย อาทิวา. (ธันวาคม 2557). รวมนบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส. น. 121-124.

²⁴ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 803

No one may be forced to wear handcuffs or shackles unless he is considered to be a danger to others or himself, or liable to attempt to escape.

In both cases, all necessary measures compatible with the security requirements must be taken to prevent a person who is handcuffed or shackled from being photographed or filmed. อ้างถึงใน อุทัย อาทิวา. (ธันวาคม 2557). รวมนบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส. น. 124-125.

พิจารณาแล้วเห็นว่าจะจะเป็นอันตรายต่อผู้อื่นหรือตัวบุคคลนั้นเอง หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าพยายามจะหลบหนี ในกรณีที่ต้องใช้กุญแจมือหรือเครื่องพันธนาการดังกล่าว ก็จะต้องใช้เท่าที่จำเป็นสำหรับความปลอดภัยและต้องหลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้ที่ถูกใส่กุญแจมือหรือเครื่องพันธนาการถูกถ่ายรูปหรือถ่ายภาพบันทึกวิดีโอ

5.2 บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวจะต้องไม่ถูกทรมาน ทำร้าย หรือทำให้ด้อยตามที่กำหนดไว้ในประมวลจริยธรรมของตำรวจแห่งชาติ (le Code de déontologie de la Police nationale) แม้ผู้ถูกควบคุมตัวไม่สามารถจะตอบโต้การทรมานและดูหมิ่นการกระทำที่มีขอบของเจ้าพนักงานได้ แต่เขาสามารถร้องเรียนได้ และหากมีการร้องเรียนเกิดขึ้น การร้องเรียนต่ออัยการแห่งสาธารณรัฐจะดีกว่าการร้องเรียนต่อผู้บังคับการตำรวจ

5.3 เว้นแต่มีพฤติการณ์ยกเว้น บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวจะต้องได้รับอาหารแต่ละมื้อที่ร้อนตามเวลาปกติ และเป็นไปตามหลักการศาสนาที่เขาทั้งหลายนับถือ

6. สิทธิที่จะพบปรึกษากับทนายความ (Entretien avec un avocat) ตามแนวคิดดั้งเดิมของระบบวิธีพิจารณาความแบบไต่สวนของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส การดำเนินคดีจะเป็นความลับ ดังนั้น การให้สิทธิแก่ผู้ถูกควบคุมตัวในการพบปรึกษากับทนายความสองต่อสองจึงมีอยู่อย่างจำกัด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศสก่อนที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมเมื่อปี ค.ศ. 1993 นั้น ผู้ต้องหาจะมีสิทธิพบทนายความได้ต่อเมื่อระยะเวลาได้ล่วงพ้น 20 ชั่วโมงไปแล้วนับแต่เวลาที่มีการควบคุมตัว ต่อมาได้มีการตรารัฐบัญญัติฉบับเมื่อวันที่ 4 มกราคม ค.ศ. 1993 ทำให้กฎหมายของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสมีบทบัญญัติที่สอดคล้องกับอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน บุคคลที่ถูกควบคุมตัวทุกคนมีสิทธิที่จะมีทนายความให้ความช่วยเหลือตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศสมาตรา 63-4²⁵ บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวสามารถปรึกษากับ

²⁵ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 63-4

At the beginning of police detention, and again after twenty hours have elapsed, the person may request to talk to an advocate. Where he is not in a position to choose one, or if the advocate chosen cannot be reached, he may request an advocate to be appointed to him officially by the president of the bar.

The president of the bar is informed of such a request forthwith and by any means available.

The advocate chosen may communicate with the person under police custody under conditions which ensure the confidentiality of the conversation. He is informed of the type and believed date of the offence investigated by the judicial police officer or by a judicial police agent under the former's supervision.

Following the conversation which may not extend beyond thirty minutes, the advocate, if there is occasion to do so, presents written observations which are attached to the proceedings.

The advocate may not mention this conversation to anyone during the time of the police custody.

ทนายความเป็นเวลา 30 นาทีได้ตั้งแต่ชั่วโมงแรกของการควบคุมตัว แต่ทนายความไม่มีสิทธิขอคู้
 ดำเนินการสอบสวน อย่างไรก็ตาม กฎหมายดังกล่าวเป็นเรื่องที่มีทั้งผู้ที่เห็นด้วยและผู้ที่คัดค้าน
 ต่อมาหลังจากที่มีการประกาศตรารัฐบัญญัติฉบับเมื่อวันที่ 4 มกราคม ค.ศ. 1993 ได้ไม่นาน ก็มีการ
 ตรารัฐบัญญัติฉบับลงวันที่ 24 สิงหาคม ค.ศ. 1993 ให้กลับไปใช้บทบัญญัติเดิมซึ่งให้สิทธิผู้ต้องหา
 สามารถพบปรึกษากับทนายความได้ต่อเมื่อพ้นกำหนดเวลา 20 ชั่วโมงไปแล้วนับแต่เวลาที่ถูก
 ควบคุมตัว จนกระทั่งในที่สุดเมื่อมีการประกาศใช้กฎหมายปฏิรูป ปี ค.ศ. 2000 (la loi Guigou de juin
 2000)²⁶ ผู้ถูกควบคุมตัวจึงกลับมามีโอกาสพบปรึกษากับทนายความได้ตั้งแต่เริ่มระยะเวลาการควบคุม
 ตัว การพบปรึกษากับทนายความมีผู้เปรียบว่าเสมือน “การเยี่ยมตามมารยาท” (visite de courtoisie)
 มากกว่าจะเป็นการปรึกษาหารือให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง เพราะกำหนดเวลาของการพบ
 ปรึกษาได้สูงสุดไม่เกินครึ่งชั่วโมง และเป็นความลับ กล่าวคือ ทนายความจะนำความที่ได้จากการ
 พบปะสนทนากับผู้ถูกควบคุมตัวมาบอกผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอกไม่ได้ ทนายความอธิบายสิทธิ
 ทั้งหมดของผู้ถูกควบคุมตัวให้เขาฟังและสามารถทำข้อสังเกตเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ไม่มีสิทธิ
 ขอคู้ดำเนินการสอบสวนและไม่อาจร่วมในการสอบปากคำของตำรวจฝ่ายคดี แต่ถ้าบุคคลผู้ถูก
 ควบคุมตัวไม่อยู่ในฐานะที่จะกำหนดตัวทนายความหรือไม่สามารถที่จะติดต่อทนายความที่ได้รับ
 การคัดเลือกได้ บุคคลนั้นสามารถร้องขอให้มีการจัดหาทนายความให้โดยประธานสภาทนายความ
 ตามที่เห็นสมควร ในกรณีที่มีการขยายระยะเวลาการควบคุมตัว ผู้ถูกควบคุมตัวสามารถร้องขอให้
 ทนายความมาพบตั้งแต่ระยะเวลาเริ่มต้นของการขยายระยะเวลาดังกล่าว ทนายความสามารถติดต่อ
 กับผู้ถูกควบคุมตัวในลักษณะที่ได้รับประกันว่าจะเป็นความลับ ทนายความจะได้รับแจ้งถึงลักษณะ

Where the police custody has been extended, the person may also request an interview with an
 advocate after twelve hours of the extended custody, subject to the conditions and in the manner prescribed by
 the previous paragraphs.

The interview with the advocate may take place only after thirty-six hours where the investigation
 is into participation in a criminal association defined by article 450-1 of the Criminal Code, into the offences of
 procuring or extortion set out in articles 225-7, 225-9, 312-2 to 312-5 and 312-7 of the Criminal Code or into an
 offence committed by an organised gang under articles 224-3, 225-8, 311-9, 312-6, 322-8 of the Criminal Code.

The district prosecutor is informed in the shortest time possible by the judicial police officer that
 the provisions of the previous paragraph are being applied.

The time limit mentioned in the first paragraph is extended to seventy-two hours when the police
 custody is governed by specific extension rules (อ้างอิงใน อุทัย อาทิวาช. (ธันวาคม 2557). รวบรวมบทความกฎหมาย
 วิชิพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส. น. 125-128).

²⁶ ชื่อที่ใช้เรียกกฎหมาย เป็นชื่อของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในขณะนั้น คือ Madame
 Elizabeth Guigou.

และวันที่สันนิษฐานว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม ตำรวจฝ่ายคดีสามารถเริ่มการสอบปากคำได้เลย โดยไม่จำเป็นต้องรอจนกระทั่งผู้ถูกควบคุมตัวได้พบปรึกษากับทนายความ ตำรวจฝ่ายคดีมีหน้าที่เพียงแต่แจ้งให้ทนายความที่ได้รับมอบหมายจากผู้ถูกควบคุมตัว หรือถ้าไม่สามารถกระทำได้อาจแจ้งแก่ประธานสภาทนายความในกรณีที่เป็นการสอบสวนตามที่ได้รับมอบหมาย (une commission rogatoire) จากผู้พิพากษาได้ ส่วน ผู้ถูกควบคุมตัวจะต้องได้รับแจ้งว่า มาตรการควบคุมตัวจะถูกนำมาใช้ในการสอบสวนประเภทนี้ ทนายความไม่มีสิทธิขอทราบว่ามีพยานหลักฐานอะไรบ้าง ไม่มีสิทธิเข้าร่วมการสอบปากคำ อย่างไรก็ตาม หลังจากที่ได้มีการพบปรึกษากับผู้ถูกควบคุมตัวแล้ว ทนายความมีสิทธิที่จะทำข้อสังเกตหรือคำแถลงเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำเข้าร่วมไว้ในสำนวนการสอบสวนได้

ข้อยกเว้นจำกัดสิทธิในการพบทนายความ

รัฐบัญญัติเบิร์เบง ฉบับที่ 2 ค.ศ. 2004 ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 706-73 ได้กำหนดข้อยกเว้นไม่ให้สิทธิแก่ผู้ถูกควบคุมตัวในการได้รับความช่วยเหลือจากทนายความเหมือนกรณีปกติดังต่อไปนี้

การพบปรึกษากับทนายความในชั่วโมงแรกจะถูกเลื่อนออกไปเป็น 48 ชั่วโมง หากเป็นคดีความผิดที่เกี่ยวกับการค้าประเวณี (le proxénétisme) การขู่กรรโชกทรัพย์ที่มีเหตุฉกรรจ์ (l'extorsion de fonds aggravée) ช้องโจร (l'association de malfaiteurs) การลักทรัพย์ซึ่งกระทำโดยองค์กรอาชญากรรม (le vol en bande organisée) และการทำลาย (la destruction)

การพบปรึกษากับทนายความในชั่วโมงแรกจะถูกเลื่อนออกไปเป็น 72 ชั่วโมง หากเป็นคดีความผิดที่เกี่ยวกับการก่อการร้าย (le terrorisme) และการค้ายาเสพติด (le trafic de stupéfiants)

การไม่มีทนายความให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวนั้น อาจถูกร้องเรียนต่อศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป (La cour européenne des droits de l'homme) ซึ่งมีเขตอำนาจเหนือแต่ ละประเทศภาคีสมาชิก (Supranational jurisdiction) ให้พิจารณาได้ว่าการกระทำดังกล่าวขัดต่อบทบัญญัติของมาตรา 6 แห่งอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (สิทธิที่ได้รับการดำเนินคดีอย่างเป็นธรรม) ในคดี Salduz contre Turquie ศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปได้ตัดสินลงโทษประเทศตุรกี เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน ค.ศ. 2008 ว่า การที่บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวไม่มีทนายความตั้งแต่เริ่มมีการควบคุมตัวนั้น เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการละเมิดต่อบทบัญญัติของมาตรา 6 แห่งอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน คำพิพากษาศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปฉบับนี้ แม้ว่ารัฐที่ถูกพิพากษาว่ามีการกระทำละเมิดต่อบทบัญญัติของอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชนจะเป็นประเทศตุรกีก็ตาม แต่โดยทั่วไปผลของคำพิพากษาดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงกฎหมายภายในและการพิจารณาพิพากษาคดีในประเทศภาคีสมาชิกอื่นๆ ด้วย สำหรับประเทศ

สาธารณรัฐฝรั่งเศสเอง คำพิพากษาดังกล่าวก็มีอิทธิพลต่อการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลภายใน เช่นกัน ตัวอย่างเช่น ศาลชั้นต้นแห่งเมืองโบบินยี (le Tribunal de Grande Instance de Bobigny) ของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส ก็มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน ค.ศ. 2009 เดินตามแนวคำพิพากษาของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปโดยตัดสินว่า การที่ไม่มีทนายความตั้งแต่เริ่มมีการควบคุมตัวนั้น เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยมาตรา 6 แห่งอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตาม แม้จะมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้นแห่งเมืองโบบินยีดังกล่าว แต่ก็ยังมีทั้งผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป ฝ่ายที่เห็นด้วยว่ากฎหมายและทางปฏิบัติภายในประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสควรเดินตามแนวคำพิพากษาของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปวางไว้ในคดีดังกล่าวส่วนใหญ่ก็คือ ทนายความ ส่วนฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยนั้นส่วนใหญ่ก็คือ เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายโดยเฉพาะตำรวจกับพนักงานอัยการ

7. สิ่งที่เจ้าพนักงานต้องกระทำในการควบคุมตัว (Le formalisme de la garde à vue) ในระหว่างการควบคุมตัว เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีจะต้องจัดทำบันทึกเป็นหลักฐานเพื่อประกันการเคารพสิทธิที่กฎหมายให้การรับรองและคุ้มครองแก่ผู้ถูกควบคุมตัวดังต่อไปนี้

7.1 การจัดทำบันทึกการควบคุมตัว (La rédaction d'un procès verbal de garde à vue) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 64²⁷ นับตั้งแต่เวลาที่มีการควบคุมตัว เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีจะต้องจัดทำบันทึกการควบคุมตัวตั้งแต่ต้นจนจบการควบคุมตัว บันทึกดังกล่าวจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดตามหนังสือเวียนที่ออกตามความในมาตรา 64 ดังต่อไปนี้

- (1) หลักฐานบ่งชี้การกระทำผิดหรือพยายามกระทำความผิด
- (2) วันและเวลาการเริ่มต้นการควบคุมตัว

²⁷ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 64

Every judicial police officer must enter on the official report of the hearing of any person under police custody the length of the interrogations to which this person was subjected and that of the rest taken between these interrogations, the times at which he was allowed to eat, the day and time starting from which he was under custody, and also the day and time starting from which he was either set free or brought before the competent judge or prosecutor. The officer notes in the official report any requests made pursuant to articles 63-2, 63-3 and 63-4 and the answer which was given to them.

This entry must be specifically signed in the margin by the persons concerned and, in the event of a refusal, a mention of this is made. It is compulsory for this entry to state the reasons for the police custody (อ้างถึงใน อุทัย อาทิวเวช. (ธันวาคม 2557). รวบรวมบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส. น. 129-130).

- (3) ข้อมูลการแจ้งสิทธิตามมาตรา 63-1 และมาตราที่เกี่ยวข้อง
- (4) ข้อมูลที่แจ้งแก่อัยการแห่งสาธารณรัฐตามมาตรา 63 วรรคแรก
- (5) ระยะเวลาของการสอบปากคำแต่ละครั้งตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด
- (6) ระยะเวลาของการพักตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด
- (7) ชื่อเรียกเรื่องการใช้สิทธิทั้งหลายของบุคคลผู้ถูกควบคุมตัวและการดำเนินการตามชื่อเรียกดังกล่าว
- (8) วันและเวลาที่บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวได้รับการปล่อยตัวหรือถูกนำตัวไปยังตุลาการผู้มีอำนาจ
- (9) สำหรับผู้เยาว์ ในบันทึกการควบคุมตัวจะต้องระบุข้อมูลของบิดามารดาและความรวดเร็วของการดำเนินคดีที่เจ้าพนักงานได้กระทำลงเพื่อประกันว่าสิทธิของผู้เยาว์จะได้รับการคุ้มครองตามบทบัญญัติของมาตรา 4 และมาตรา 4-1 ของรัฐกฤษฎีกาฉบับลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1945 (La loi des mineurs กฎหมายผู้เยาว์)

7.2 การลงชื่อในบันทึกการควบคุมตัวบุคคลจะต้องลงชื่อในการบันทึกที่กล่าวมาทั้งหมด นอกจากนั้น การบันทึกบางรายการจะต้องนำมาลงไว้ในสมุดทะเบียนของการควบคุมตัวเป็นการบันทึกพิเศษที่จะต้องเก็บรักษาไว้ในสถานีดำรวจหรือที่ทำการของทหารที่ทำหน้าที่ตำรวจ การบันทึกรายการพิเศษนี้จะต้องประกอบด้วย

- (1) วันของการเริ่มและสิ้นสุดการควบคุมตัว
- (2) การยกเลิกการควบคุมตัว
- (3) เวลาพัก
- (4) ระยะเวลาของการสอบปากคำ

บุคคลผู้ถูกควบคุมตัวจะต้องลงชื่อกำกับในบันทึกดังกล่าว การทำบันทึกเช่นนี้มีผลเป็นการควบคุมภายหลังของการควบคุมตัว

8. หน้าที่ตามกฎหมาย (Obligations légales) นอกเหนือจากกรณีที่ตำรวจหรือทหารที่ทำหน้าที่ตำรวจกระทำการตามที่ได้รับคำสั่งมอบหมายจากผู้พิพากษาได้สวน หรือในกรณีเป็นความผิดออกกฎหมายโทษหรือความผิดซึ่งหน้า ประชาชนไม่มีหน้าที่ที่จะต้องเปิดบ้านให้แก่พนักงานสอบสวนเข้าไป และไม่มีหน้าที่ต้องยอมรับการค้นที่กระทำลงในการสอบสวนเบื้องต้น การกระทำดังกล่าวจะต้องได้รับความยินยอมของประชาชนอย่างชัดแจ้งและเป็นลายลักษณ์อักษร และประชาชนไม่มีหน้าที่ที่จะต้องตามพนักงานสอบสวนไปยังที่ทำการของตำรวจ แต่ในกรณีที่มีการปฏิเสธ อัยการแห่งสาธารณรัฐสามารถบังคับประชาชนโดยใช้กองกำลังสาธารณะ (la force publique) ได้ โดยเจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีจะยื่นคำร้องต่ออัยการแห่งสาธารณรัฐได้ตาม

บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 78²⁸ เพื่อให้อัยการแห่งสาธารณรัฐให้อำนาจในการบังคับบุคคลให้ติดตามเจ้าพนักงานของกองกำลังสาธารณะไปได้

3.2 ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีที่ใกล้เคียงกับมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษ (Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners) โดยมีหลักประกันในเรื่องการคุมขังบุคคลจะต้องมีเหตุอันสมควรตามกฎหมาย และเน้นการป้องกัน ยับยั้งการกระทำความผิดโดยให้ผู้ต้องขังได้รู้จักแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมนิสัยของตนเองด้วยตนเอง

3.2.1 ขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา

ในประเทศญี่ปุ่นนั้นได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินคดีอาญาออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนก่อนการฟ้องคดีอาญา และขั้นตอนหลังการฟ้องคดีอาญา

(1) ขั้นตอนก่อนการฟ้องคดีอาญา

ขั้นตอนก่อนการฟ้องคดีหรือก่อนการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี เป็นขั้นตอนสืบสวนสอบสวนและฟ้องร้อง ประเทศญี่ปุ่นใช้ระบบการฟ้องคดีอาญาโดยรัฐ เฉพาะพนักงานอัยการเท่านั้นเป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา ผู้เสียหายฟ้องคดีเองไม่ได้ โดยเจ้าพนักงานหลักในการสอบสวนและฟ้องร้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานอัยการ และหลักพื้นฐานของการสอบสวนและการพิจารณาคดี คือ การพิสูจน์ความจริงให้แจ่มชัด ปรับบทกฎหมายด้วยความยุติธรรมและรวดเร็ว รักษาประโยชน์สาธารณะและสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานส่วนบุคคล

²⁸ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF FRANCE

Article 78

Persons summoned by a judicial police officer for the requirements of the enquiry are obliged to appear. If they do not comply with this obligation, the district prosecutor is notified and he may have them compelled to appear by the law-enforcement agencies.

Persons against whom no plausible reason exists to suspect that they committed or attempted to commit an offence may not be kept longer than the time strictly necessary for their hearing.

The judicial police officer draws up an official report of their statements. The judicial police agents mentioned under article 20 may also, under the supervision of a judicial police officer, hear the persons summoned.

The official reports are drafted pursuant to the conditions set out by articles 62 and 62-1 (อ้างถึงใน อุทัย อาทิวา. (ธันวาคม 2557). รวมบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส. น.130).

ในส่วนของผู้เจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 189²⁹ ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของตำรวจ เมื่อทำการสอบสวนคดีอาญาเสร็จเรียบร้อยแล้วต้องส่งสำนวนพร้อมกับเอกสารและพยานหลักฐานที่ส่งไปยังพนักงานอัยการ สำหรับพนักงานอัยการนั้นมีอำนาจสมบูรณ์ปรากฏตามภารกิจหลัก 4 ประการ คือ ประการแรก สืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดคดีอาญา โดยสอบปากคำผู้ต้องหา สอบปากคำพยาน และพิจารณาพยานที่รวบรวมมาโดยพนักงานตำรวจ ประการที่สอง พิจารณาวินิจฉัยสิ่งคดีว่าสมควรฟ้องผู้ต้องหาหรือไม่ ประการที่สาม ฟ้องคดี และประการสุดท้าย ควบคุมตรวจสอบการบังคับตามคำพิพากษาของศาล สำหรับการสอบสวนนั้นให้ดุลพินิจในการสอบสวน มิได้บังคับให้ต้องทำการสอบสวน แต่เมื่อเห็นว่าจำเป็นพนักงานอัยการสามารถทำการสอบสวนได้ด้วยตนเองพนักงานอัยการจึงมีอิสระสอบสวนคดีได้ทุกประเภทไม่จำกัด³⁰

(2) ขั้นตอนหลังการฟ้องคดีอาญา

เมื่อพนักงานอัยการฟ้องคดีต่อศาลแล้ว จำเลยมีสิทธิยื่นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ โดยพนักงานอัยการมีภาระการพิสูจน์จนกว่าจะพิสูจน์ความผิดของจำเลยให้ศาลเห็นว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดโดยปราศจากความสงสัยอันควร มิฉะนั้นศาลต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย และการดำเนินกระบวนการพิจารณาต้องเป็นไปโดยเปิดเผย รวดเร็ว โดยคู่ความมีหน้าที่นำส่งพยานหลักฐานของตนให้แก่ฝ่ายตรงข้ามโดยเร็วเพื่อตรวจสอบพยานหลักฐาน และแจ้งให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งทราบว่าตนยอมรับพยานหลักฐานที่เตรียมไว้สำหรับการพิจารณาคดีในศาลหรือไม่ คู่ความต้องใช้ความพยายามในการนำพยานของตนมาให้การในศาล และคู่ความจะต้องติดต่อทำความเข้าใจกันในประเด็นที่เกี่ยวกับคดีและรายงานให้ศาลทราบเพื่อกำหนดวันและเวลาพิจารณาคดี นอกจากนั้นในส่วน of ศาล ศาลจะต้องใช้ความพยายามในการพิจารณาคดีอย่างต่อเนื่องโดยไม่ชักช้า โดยเฉพาะในคดีที่ยุ่ยากซับซ้อน กล่าวคือ เมื่อศาลเห็นสมควรให้เรียกคู่ความ

²⁹ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF JAPAN

Article 189

(1) A police official shall perform his/her duties as a judicial police official pursuant to the provisions of other acts, or pursuant to the regulations of the National Public Safety Commission or Prefectural Public Safety Commission.

(2) A judicial police official shall, when he/she deems that an offense has been committed, investigate the offender and evidence thereof. อ้างถึงใน สถาบันกฎหมายอาญา. (2540). สารานุกรมกระบวนการยุติธรรมนานาชาติ. (กรุงเทพมหานคร: เซเว่น). น. 39.

³⁰ จาก รายงานการเสวนาทางวิชาการ เรื่องกระบวนการยุติธรรมจะร่วมมือกันค้นหาความจริงในคดีอาญาได้อย่างไร (น.39-40), โดย สถาบันกฎหมายอาญา, 2540, กรุงเทพฯ: เซเว่น.

มาประชุมพร้อมกันก่อนเริ่มการพิจารณาคดีเพื่อกำหนดวันพิจารณาคดี โดยศาลจะต้องพยายาม กำหนดวันพิจารณาคดีล่วงหน้าตามที่ได้ประชุมกับคู่ความและเว้นระยะวันพิจารณาคดีให้สั้นที่สุด เพื่อให้คดีเสร็จสิ้นโดยเร็ว³¹

3.2.2 การชั่งระหว่างพิจารณาคดี

การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญานั้นมีหลักทั่วไปว่า ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ การพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิดจะต้องมี พยานหลักฐานพิสูจน์ได้โดยปราศจากข้อสงสัยแล้วเท่านั้น การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานแต่เพียง อย่างเดียวไม่อาจลงโทษจำเลยได้ และการสันนิษฐานว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์จะใช้ในทุกระดับของ กระบวนพิจารณาคดีอาญา เริ่มตั้งแต่การสอบสวนถึงขั้นพิจารณาคดี และจะต้องปฏิบัติต่อผู้ต้องหา หรือจำเลยเช่นเดียวกับพลเมืองทั่วไป³²

สำหรับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาและจำเลยเกี่ยวกับเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย และเสรีภาพในการเปลี่ยนที่ทางนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศ ญี่ปุ่นคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาและจำเลย โดยการคุมขังเป็นข้อยกเว้น และโดยเฉพาะ อย่างยิ่ง ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไม่ต้องถูกควบคุมหรือขังนานเกินควรด้วยการกำหนดระยะเวลาควบคุมและขังไว้เป็นการแน่นอน และมีการปล่อยชั่วคราว โดยผสมผสานทั้งสองวิธีเข้า ด้วยกัน³³ ทั้งในชั้นสอบสวนของตำรวจ ในชั้นสอบสวนและฟ้องร้องของพนักงานอัยการ และใน ชั้นพิจารณาคดีของศาล

(1) เหตุของการชั่งระหว่างพิจารณาคดี

การชั่งระหว่างพิจารณาคดี เป็นอำนาจของศาลที่จะชั่งจำเลยไว้ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้จำเลยหลบหนีหรือทำลายพยานหลักฐาน ซึ่ง วัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้จำเลยหลบหนีนั้นไม่ได้มีความจำเป็นเฉพาะในชั้นการพิจารณา พิพากษาคดีของศาลเท่านั้น หากแต่ยังเป็นวัตถุประสงค์ที่มีความจำเป็นเพื่อประกันการบังคับโทษ ตามคำพิพากษาของศาลด้วย³⁴

³¹ จาก รายงานการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง สิทธิผู้ต้องหา จำเลยและผู้ต้องโทษในคดีอาญา (น. 130), โดย ณรงค์ ใจหาญ และคณะ, 2540.

³² แหล่งเดิม.

³³ การปล่อยชั่วคราว (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), โดย อรวรรณ ไทยวานิช, 2539, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

³⁴ Shigemitsu Dando. (1965). Japanese criminal procedure. South Hackensack, N.J.: Fred B. Rothman & Co. p. 257.

การขังระหว่างพิจารณาคดีจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีหมายขังระหว่างพิจารณาคดี ทั้งนี้ พนักงานอัยการจะเป็นผู้ร้องขอให้ศาลออกหมายขังระหว่างพิจารณาคดี (มาตรา 62 มาตรา 64 และ มาตรา 70)³⁵

สำหรับเหตุของการขังระหว่างพิจารณาคดีนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 60 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ศาลอาจขังจำเลยระหว่างพิจารณาคดีได้ต่อเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

1. จำเลยไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอน
2. มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจำเลยจะซ่อนเร้นหรือทำลายพยานหลักฐาน
3. จำเลยหลบหนีหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจำเลยจะหลบหนี

³⁵ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF JAPAN

Article 62

The summons, subpoena or detention of the accused shall not be executed without the issuance of a summons, subpoena or detention warrant.

CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF JAPAN

Article 64

(1) A subpoena or detention warrant shall contain the name and residence of the accused, the crime, a summary of the charged facts, the place where the accused is to be brought or the prison where he/she is to be detained, the valid period and a statement that after expiry of the valid period the subpoena or detention warrant shall not be executed but shall be returned, the date of issue, and other matters prescribed in the Court Rules; and the presiding judge or the commissioned judge shall affix his/her name and seal to it.

(2) When the name of the accused is unknown, he/she may be referred to by a description of his/her face, physique or other features which can identify him/her.

(3) When the residence of the accused is unknown, it need not be written down.

CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF JAPAN

Article 70

(1) A subpoena or detention warrant shall, under the direction of a public prosecutor, be executed by a public prosecutor's assistant officer or a judicial police official; provided, however, that in a case requiring urgency, the presiding judge, a commissioned judge or a judge of a district court, family court or summary court may direct its execution.

(2) A subpoena issued for an accused in prison shall be executed by a prison official under the direction of a public prosecutor (อ้างอิงใน นัทธี จิตสว่าง และคณะ. (2556). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรม. สถาบันวิจัยและพัฒนาสังคม สำนักงานศาลยุติธรรม. น. 69-71).

นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 60 วรรคสาม ยังได้บัญญัติว่า นอกจากกรณีตามมาตรา 60 วรรคหนึ่ง ศาลสามารถสั่งขังระหว่างพิจารณาคดีได้ในกรณีที่จำเลยกระทำความผิดซึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 300,000 เยน หรือโทษกักขัง หรือโทษปรับเล็กน้อย เมื่อจำเลยไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอนได้ด้วย³⁶

นอกเหนือจากเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีเงื่อนไขในเชิงรูปแบบเพิ่มเติมเกี่ยวกับการขังระหว่างพิจารณาคดีด้วย กล่าวคือ

1. จำเลยไม่อาจถูกคุมขังได้ ถ้าจำเลยไม่ได้รับแจ้งข้อหาหรือเหตุแห่งการฟ้องร้อง ยกเว้นกรณีจำเลยหลบหนี (มาตรา 61)³⁷

³⁶ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF JAPAN

Article 60

(1) The court may detain the accused when there is probable cause to suspect that he/she has committed a crime and when:

- (i) The accused has no fixed residence;
- (ii) There is probable cause to suspect that he/she may conceal or destroy evidence;
- (iii) The accused has fled or there is probable cause to suspect that he/she may flee.

(2) The period of detention shall be two months from the date of institution of prosecution. In cases where it is especially necessary to continue the detention, the period may, by a ruling with a specific reason, be extended for additional one-month periods; provided, however, that the extension shall only be allowed once, except as otherwise prescribed in item (i), (iii), (iv) or (vi) of Article 89.

(3) With regard to cases which shall be punished with a fine of not more than 300,000 yen (with regard to crimes other than those under the Penal Code, the Act on Punishment of Physical Violence and Others (Act No. 60 of 1925), and the Act on Penal Provisions related to Economic Activities (Act No. 4 of 1944), 20,000 yen for the time being), a misdemeanor detention or petty fine, the provision of paragraph (1) of this Article shall apply only when the accused has no fixed residence. อ้างถึงใน นัทธี จิตสว่าง และคณะ. (2556). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง การคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรม. สถาบันวิจัยและพัฒนาสภัด สำนักงานศาลยุติธรรม. น. 69-71.

³⁷ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF JAPAN

Article 61

The accused may not be detained unless he/she has been informed of the case and a statement has been taken from him/her; provided, however, that this shall not apply when he/she has fled (อ้างถึงใน นัทธี จิตสว่าง และคณะ. (2556). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง การคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรม. สถาบันวิจัยและพัฒนาสภัด สำนักงานศาลยุติธรรม. น. 69-71).

2. ก่อนที่จำเลยจะถูกขัง จำเลยต้องได้รับสิทธิในการมีทนายความ เว้นแต่กรณีเป็นการขังต่อเนื่องมาจากการจับหรือการควบคุม กล่าวคือ เมื่อจะถูกขังระหว่างพิจารณาคดี จำเลยจะต้องได้รับการแจ้งทันทีว่าจำเลยมีสิทธิในการมีทนายความและหากจำเลยไม่สามารถแต่งตั้งทนายความได้ด้วยตนเองเพราะเหตุแห่งความยากจนหรือเหตุอื่น จำเลยมีสิทธิที่จะขอให้ศาลแต่งตั้งทนายความให้ ทั้งนี้ ยกเว้นกรณีที่จำเลยมีทนายความแล้ว (มาตรา 77 (1) (3))

อย่างไรก็ดี เงื่อนไขทั้งสองข้างต้นไม่สามารถกระทำได้ในกรณีที่จำเลยหลบหนี ซึ่งในทันทีที่จำเลยถูกจับ จำเลยจะได้รับการแจ้งสรุปสาระสำคัญแห่งการฟ้องคดีและถ้าจำเลยไม่มีทนายความก็ต้องแจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการมีทนายดังกล่าวด้วย (มาตรา 61 และประกอบมาตรา 77 (2) (3))³⁸

(2) การยื่นคำร้องขอให้มีการพิจารณาเหตุในการขังโดยเปิดเผยในศาล

จำเลยผู้ถูกขังระหว่างพิจารณาคดี ทนายความของจำเลย ผู้แทนโดยชอบธรรม สามี ภรรยา ทายาท พี่น้อง หรือผู้เกี่ยวข้องอาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้มีการพิจารณาเหตุผลของการขังระหว่างพิจารณาคดีโดยเปิดเผยในศาล ทั้งนี้ การยื่นคำร้องดังกล่าวต้องยื่นในขณะที่มีการขังระหว่างพิจารณาคดี หากจำเลยได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว หรือมีการเลื่อนการขังระหว่างพิจารณาคดีออกไป หรือคำสั่งขังระหว่างพิจารณาคดีถูกยกเลิก หรือหมายขังระหว่างพิจารณาคดี

³⁸ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF JAPAN

Article 77

(1) When the accused is to be detained, except when detained just after being arrested or subpoenaed, the accused shall immediately be notified that he/she is entitled to appoint counsel and that, when he/she is unable to appoint counsel him/herself because of indigence or other reasons, he/she is entitled to request the court to appoint counsel instead; provided, however, that this shall not apply when counsel has been appointed for the accused.

(2) In cases of the proviso of Article 61, immediately after detention of the accused, the accused shall be given a summary of the charged facts in addition to the matters prescribed in the preceding paragraph; provided, however, that when counsel has been appointed for the accused, only a summary of the charged facts need be given.

(3) The provision of paragraph (2) of the preceding Article shall apply mutatis mutandis to the notification prescribed in the preceding two paragraphs (อ้างถึงใน นันทิ จิตสว่าง และคณะ. (2556). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง การคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรม. สถาบันวิจัยรพีพัฒนา สกคดี สำนักงานศาลยุติธรรม. น. 69-71).

ไม่มีผลทางกฎหมายแล้ว คำร้องย่อมไม่มีผล (มาตรา 82 และมาตรา 83)³⁹ และถ้าผลการพิจารณาปรากฏชัดแจ้งว่า การขังระหว่างพิจารณาคดีเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีมูล หรือไม่มีความจำเป็น ต้องสั่งยกเลิกการขังระหว่างการพิจารณาคดีนั้น (มาตรา 87)⁴⁰

3.2.3 สถานที่คุมขังระหว่างพิจารณาคดี

งานราชทัณฑ์ในประเทศญี่ปุ่นในอดีตที่ผ่านมาเน้นให้ความสำคัญกับเรื่องของการป้องกันยับยั้งการกระทำความผิดในทางอาญา ส่วนการแก้แค้นทดแทนตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษยังคงมีอยู่ไม่เปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด และนับตั้งแต่มีการจัดระบบราชทัณฑ์ในปี ค.ศ. 1933 เป้าหมายและทิศทางของงานราชทัณฑ์มีการพัฒนาดีขึ้น และให้ความสำคัญกับการกลับคืนสู่สังคม

³⁹ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF JAPAN

Article 82

(1) The accused under detention may request the court to disclose the grounds for detention.

(2) The defense counsel, legal representative, curator, spouse, lineal relative, sibling or other interested person of the accused under detention may also request the disclosure prescribed in the preceding paragraph.

(3) The requests prescribed in the preceding two paragraphs shall, when bail is granted or execution of detention is suspended or rescinded or when the detention warrant becomes ineffective, lose their effect.

CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF JAPAN

Article 83

(1) The grounds for detention shall be disclosed in an open court.

(2) The court shall be convened in the presence of a judge and court clerks.

(3) The court may not be convened without the presence of the accused and his/her counsel; provided, however, that this shall not apply when the accused him/herself cannot attend the court because of illness or other unavoidable reasons and he/she has no objection, or when the accused has no objection to his/her counsel not appearing.

⁴⁰ CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF JAPAN

Article 87

(1) When the grounds or necessity of detention no longer exist, the court shall, upon the request of a public prosecutor, the accused under detention, his/her counsel, legal representative, curator, spouse, lineal relative or sibling or ex officio, rescind the detention by a ruling.

(2) The provision of paragraph (3) of Article 82 shall apply mutatis mutandis to the request prescribed in the preceding paragraph.

ของผู้กระทำความผิดเป็นหลัก โดยมีส่วนที่เป็นสาระสำคัญสองส่วนที่อยู่ร่วมกันคือ วัตถุประสงค์ของการลงโทษและเป้าหมายของการบังคับโทษทางอาญา⁴¹

ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศญี่ปุ่นนั้นได้กำหนดให้ควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีไว้ในเรือนจำ แต่ให้แยกเป็นแผนกหรือจัดแบ่งเป็นประเภท โดยการจัดแบ่งประเภทเรือนจำนั้น จะแยกเพศชายและเพศหญิง ตามกฎหมายแบ่งเป็น 4 ประเภทคือ

1. เรือนจำสำหรับนักโทษเด็ดขาดที่ศาลพิพากษาไม่เฝ้าเรือนจำให้ต้องทำงาน
2. เรือนจำสำหรับนักโทษเด็ดขาดที่ศาลพิพากษาไม่เฝ้าเรือนจำให้ต้องทำงาน
3. สถานที่กักขังสำหรับผู้ที่ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษกักขัง
4. สถานที่กักกันสำหรับผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ได้รับอนุญาตให้กักกัน กัก

ตัวไว้ตามอำนาจการจับกุมและผู้ศาลพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิต

กรณีเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกอาจบังคับให้ต้องทำงาน 2 เดือนหรือกว่านั้น ในระหว่างกักขังอยู่ในทัณฑสถานวัยหนุ่มหรือที่ตั้งขึ้นเป็นพิเศษเฉพาะส่วนในเรือนจำ บุคคลที่อายุกว่า 18 ปี อาจคุมขังไว้ในสถานที่กักขังจนกระทั่งอายุครบ 20 ปี

การบังคับโทษจำคุกในประเทศญี่ปุ่นนั้น จะกระทำโดยหน่วยงานทางอาญาของรัฐเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักโทษเด็ดขาดที่มีความประสงค์จะแยกผู้กระทำความผิดออกจากสังคม เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของสังคมส่วนใหญ่อันเป็นการชดเชยและตอบแทนผลจากการกระทำความผิด นอกจากนั้นยังมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการปรับปรุง แก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้ต้องขังให้สามารถกลับเข้าสู่สังคมปกติได้ มีจิตสำนึกที่จะไม่ไปกระทำความผิดซ้ำอีก โดยความร่วมมือกันของภาครัฐและภาคสังคมอย่างจริงจัง ซึ่งการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมนั้น ที่ผ่านมานักโทษทางอาญาได้ริเริ่มทำการปรับปรุงพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังโดยมีการจัดทำแผนปรับพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง โดยในช่วงก่อน ค.ศ. 1930 ได้มีการริเริ่มและส่งเสริมระบบการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมนิสัยอย่างเป็นระบบ และในปี ค.ศ. 1934 มีการเริ่มใช้แผนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอย่างเป็นทางการ โดยมีเป้าหมายเพื่อต้องการกระตุ้นให้ผู้ต้องขังมีความพยายามในการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมนิสัยด้วยตนเองได้ เป็นการปรับปรุงพัฒนาตนด้วยตนเองเพื่อใช้ชีวิตปกติในสังคมเมื่อพ้นโทษต่อไปได้ ความก้าวหน้าในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจากการจำแนกตั้งแต่ระยะเวลาเริ่มแรกที่จำคุกไปจนถึงระยะเวลาสิ้นสุดการจำคุก พิจารณาจากพื้นฐานความประพฤติที่ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงดีขึ้น ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับระดับชั้นโทษ ผู้ต้องขังจะมีจุดดีที่ค่อย ๆ เกิดขึ้นจากการปรับตัวโดยปราศจากการบังคับตั้งอยู่บนหลักความ

⁴¹ จาก หลักกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก (พิมพ์ครั้งที่ 2) (น. 162), โดย ธาณี วรภัทร์, 2555, กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

อิสระ ทำให้ผู้ต้องขังปรับเปลี่ยนชีวิตเพื่ออยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีคุณค่าและมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินชีวิตในสังคมต่อไปได้ด้วยตนเอง การกระทำดังกล่าวมันเป็นสิ่งที่ยาก แต่อย่างไรก็ตาม แต่ละหน่วยงานจะไม่ได้ดำเนินการโดยลำพัง โดยระบบของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจะต้องเลือกแผนการบังคับโทษที่เห็นว่าเหมาะสมสำหรับผู้ต้องขังแต่ละคน ซึ่งพิจารณาจากคุณสมบัติเพศชาย หญิง อุปนิสัย ปัญหา ตลอดจนการที่ผู้ต้องขังต้องมีส่วนร่วมหรือต้องให้ความร่วมมือในแผนการบังคับโทษนั้นด้วย พื้นฐานการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยระบบการจำแนกเป็นหนึ่ง ในวิธีการที่ทำให้เจ้าหน้าที่เรือนจำสามารถออกแบบในการวางแผนบังคับโทษ เพื่อปฏิบัติต่อผู้ต้องขังแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม แผนการจำแนกผู้ต้องขังจะออกแบบโดยการหาเอกลักษณ์ของผู้กระทำความผิดจัดสรรไว้เฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์ของหลายๆ แผนในการนำมาใช้กับผู้ต้องขังคนนั้นๆ โดยจะมีการเลือกใช้แผนที่เหมาะสมและดีที่สุดในการนำมาใช้ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังแต่ละคน และต้องอยู่บนพื้นฐานที่มีการตรวจสอบประวัติผู้ต้องขังกับเป้าหมายที่จะกระตุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อการกลับเข้าสู่สังคม โดยในระหว่างปี ค.ศ. 1948-1949 ได้มีแผนการจำแนกผู้ต้องขังที่นับว่ามีประสิทธิภาพฉบับแรกของญี่ปุ่นและนำมาใช้ทั่วประเทศ และในปี ค.ศ. 1949 นั้น ประเทศญี่ปุ่นยังได้สร้างกลไกทางกฎหมายเป็นพิเศษขึ้นมาเพื่อใช้ในเรื่องนี้ กล่าวคือ มีการออกกฎหมายการแก้ไขฟื้นฟูนักโทษโดยเฉพาะ (The Offenders Rehabilitation Law 1949) ซึ่งต่อมาก็ได้มีการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสม ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติมากยิ่งขึ้น จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1972 ได้มีการออกข้อบังคับว่าด้วยการจำแนกผู้ต้องขัง (Prisoners' Classification Rules in 1972) เพื่อให้เกิดมาตรฐานในการใช้แผนเหมือนกัน

ระบบการจำแนกผู้ต้องขังนั้น เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นความพยายามในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ต้องขังรายบุคคลที่เป็นระบบของประเทศญี่ปุ่น ที่จะทำให้สร้างจิตสำนึกที่ดีที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองที่จะพัฒนาและเป็นความสำเร็จของผู้ต้องขังแต่ละรายและของประเทศ โดยได้มีการจัดตั้งศูนย์จำแนกลักษณะผู้ต้องขังประจำภาคต่างๆ รวม 8 แห่ง และดำเนินการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังใน 2 ขั้นตอน คือ

1. การจัดกลุ่มแยกประเภทผู้ต้องขังออกเป็นชั้นๆ พิจารณาจากลักษณะทางร่างกาย จิตใจและสังคม เช่น เพศ อายุ กำหนดโทษ ประเภทคดี เป็นต้น

2. การให้การปฏิบัติแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามความเหมาะสม มีระบบการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเข้าใหม่ทุกคน และมีการจำแนกซ้ำเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้ต้องขัง นอกจากนี้ในการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังได้มีการทดสอบทางจิตวิทยาด้วย เช่น การทดสอบความพร้อม การทดสอบบุคลิกภาพ การทดสอบทัศนคติและสติปัญญา ซึ่งจะช่วยให้สามารถเข้าใจบุคลิกภาพของผู้ต้องขังแต่ละคนได้ดียิ่งขึ้น

ในส่วนระบบการแบ่งชั้นผู้ต้องขัง (Progressive Grade System) นั้น มีจุดมุ่งหมายให้ผู้ต้องขังได้รู้จักแก้ไขปรับปรุงตนเอง จะกำหนดจากพฤติกรรมของผู้ต้องขังแต่ละคน เช่น การทำงาน ความประพฤติ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าทางการศึกษา โดยระดับชั้นต่ำสุดคือเกรด 4 เกรด 3 เกรด 2 และสูงสุดคือเกรด 1 ตามลำดับ หากผู้ต้องขังมีความประพฤติดีก็จะได้รับการเลื่อนชั้นในระดับที่สูงขึ้น แต่ถ้าหากผู้ต้องขังคนใดที่ได้รับการเลื่อนชั้นไปแล้วกระทำผิดกฎระเบียบ ก็จะถูกพิจารณาลงโทษให้ลดชั้นได้โดยมีการตั้งคณะกรรมการและมีการดูแลให้คะแนนที่เข้มงวดสำหรับสิทธิประโยชน์ที่ผู้ต้องขังจะได้รับจากการเลื่อนชั้น คือ การให้โอกาสแก่ผู้ต้องขังได้ดำเนินชีวิตอย่างอิสระ การได้รับสิทธิในด้านการติดต่อกับสังคมภายนอก และการซื้อสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวมากขึ้น จัดการอำนวยความสะดวกในเรื่องของใช้ส่วนตัวให้ เป็นต้น⁴²

จากระบบการแบ่งชั้นผู้ต้องขังดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศญี่ปุ่น มีประสิทธิภาพที่เข้มแข็งและมีการให้ความสำคัญกับแผนบังคับโทษที่จะใช้บังคับกับผู้ต้องขังแต่ละบุคคลมาก และยังให้ความสำคัญกับการจำแนกผู้ต้องขังแต่ละราย กล่าวคือ มีการแยกผู้ต้องขังชาย หญิง เด็กและเยาวชนโดยใช้กฎหมายเป็นเกณฑ์สำคัญในการแบ่งแยกที่ชัดเจนแต่ละประเภทของผู้ต้องขัง มีกฎหมายที่ออกมาบังคับใช้โดยเฉพาะทุกประเภท และเห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีการแยกสถานที่คุมขังผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีไว้อย่างชัดเจน ซึ่งแม้จะให้ความคุ้มครองหรือคุมขังผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีอยู่ในเรือนจำ แต่ก็ได้กำหนดให้แยกผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีออกเป็นแผนกหรือเป็นประเภทไว้เป็นการเฉพาะ โดยมีให้มีการควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีไว้ร่วมกับนักโทษเด็ดขาด ทั้งนี้ก็เนื่องจากเห็นว่า ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีนั้น ยังคงเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดของศาลว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิด

3.2.4 สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีของประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีกฎหมายเน้นสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีเพื่อให้ใกล้เคียงกับมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขัง โดยเฉพาะผู้ต้องขังที่อยู่ในความดูแลของกรมราชทัณฑ์ญี่ปุ่น ได้มีการกำหนดไว้ในทำเนียบสิทธิผู้ต้องขังเพื่อยกระดับมาตรฐานการคุ้มครองผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี นอกจากนั้นยังมีหลักประกันในเรื่องการคุมขังบุคคลจะต้องมีเหตุอันสมควรตามกฎหมาย และเน้นการให้อำนาจควบคุมตัวผู้ต้องขังของพนักงานสอบสวน เพื่อให้การควบคุมผู้ต้องขังเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ มีหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของบุคคลดังต่อไปนี้

⁴² จาก หลักกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก (พิมพ์ครั้งที่ 2) (น. 165-169), โดย ธาณี วรภัทร์, 2555, กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

(1) สิทธิของผู้ต้องขังตามกฎหมายแห่งสิทธิของประเทศญี่ปุ่น

การดำเนินคดีอาญาของประเทศญี่ปุ่นได้มีการบัญญัติรับรองคุ้มครองสิทธิของประชาชนไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศญี่ปุ่น และรัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. 1947 ซึ่งได้วางหลักประกันเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาไว้หลายประการในหมวดที่ 3 เรียกกันโดยทั่วไปว่า Japanese Bill of Rights หรือกฎหมายแห่งสิทธิของประเทศญี่ปุ่น สิทธิดังกล่าวนี้ ได้แก่⁴³

1. บุคคลจะไม่สูญเสียชีวิตหรือเสรีภาพหรือถูกลงโทษทางอาญาใดๆ เว้นแต่จะเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
2. บุคคลมีสิทธิได้รับการพิจารณาคดีโดยยุติธรรม
3. บุคคลจะไม่ถูกจับโดยปราศจากหมายจับซึ่งออกโดยผู้พิพากษาที่มีอำนาจ และหมายจับจะต้องระบุความผิดของบุคคลซึ่งถูกกล่าวหา เว้นแต่บุคคลนั้นถูกจับได้ในขณะกระทำความผิด
4. บุคคลจะต้องไม่ถูกจับหรือคุมขังโดยปราศจากการแจ้งข้อหาให้เขาทราบหรือโดยปราศจากสิทธิในการพบทนายความในทันทีที่ถูกคุมขังโดยไม่มีเหตุผลอันควร และเหตุผลแห่งการถูกคุมขังจะต้องเสนอต่อศาลในทันทีโดยเปิดเผยต่อหน้าผู้ถูกคุมขังและทนายความของเขา
5. บุคคลมีสิทธิที่จะอยู่อย่างปลอดภัยภายในเคหสถานของเขา เอกสารและสิ่งของใดๆ ของเขาจะต้องไม่ถูกค้นหรือถูกยึด เว้นแต่จะมีหมายอาญาซึ่งออกโดยมีเหตุอันสมควรและระบุสถานที่และสิ่งของที่จะค้นหรือยึด หรือตามที่ได้บัญญัติยกเว้นไว้ในมาตรา 33 รวมทั้งการค้นหรือยึดแต่ละครั้งจะต้องมีหมายอาญาซึ่งออกโดยผู้พิพากษาที่มีอำนาจ
6. การทรมานหรือการลงโทษด้วยความทารุณโหดร้ายจะกระทำมิได้
7. บุคคลจะไม่ถูกบังคับให้รับสารภาพ คำรับสารภาพโดยการบังคับ ทรมาน หรือข่มขู่ หรือคำรับสารภาพภายหลังจากการถูกจับหรือคุมขังโดยการหน่วงเหนี่ยวถ่วงเวลาให้ล่าช้า มิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน นอกจากนั้นบุคคลจะไม่ถูกพิพากษาลงโทษในกรณีที่ข้อพิสูจน์เป็นเพียงคำรับสารภาพของเขาเท่านั้น

⁴³ From *World Fact Book of Criminal Justice Systems*. Japan. Tadashi Moriyama. (1990). (อ้างถึงใน จีรวุฒิ ลิปิพันธ์ และธานี วรภัทร์. (2548). สิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา (รายงานผลการวิจัย) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, น. 61-62).

(2) สิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาตามข้อกำหนดโดยกรมราชทัณฑ์ของประเทศญี่ปุ่น⁴⁴

1. สิทธิในการเยี่ยมผู้ต้องขัง ให้มีสิทธิสามารถพบปะกับบุคคลภายนอกได้ ซึ่งผู้เข้าเยี่ยมให้หมายถึง “ญาติ” หรือ “Relatives” เท่านั้น ไม่รวมถึงเพื่อน หรือแฟน หรือคู่หมั้น และการเยี่ยมในแต่ละครั้งจะใช้เวลาไม่เกิน 30 นาที ทั้งนี้ จะต้องเป็นผู้คุมคอยกำกับดูแลอยู่ด้วยเสมอ และผู้คุมจะต้องบันทึกเรื่องราวที่ได้สนทนาระหว่างการเยี่ยมด้วย

2. สิทธิในการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นทางจดหมายออกข้างนอก สิทธิจะมากหรือจะน้อยขึ้นอยู่กับลำดับชั้นของนักโทษ และเจ้าหน้าที่มีสิทธิในการตรวจสอบจดหมายก่อนออกได้

3. สิทธิในการรับการรักษาพยาบาล

4. การลงโทษผู้ต้องขังกรณีที่มีการฝ่าฝืนกฎระเบียบของผู้ต้องขัง เจ้าหน้าที่สามารถลงโทษได้ทันที ซึ่งวิธีการลงโทษมีดังต่อไปนี้

ก. Reprimand

ข. ห้ามอ่านหนังสือพิมพ์หรือวารสารเป็นเวลา 3 เดือน

ค. ลดค่าตอบแทนจากการทำงานวิชาชีพทั้งหมดหรือบางส่วน

ง. แยกขังเดี่ยวไม่เกิน 2 เดือน

5. การควบคุมผู้ต้องขังไว้ในกรณีพิเศษ (Protection Cell) จะใช้ได้ในกรณีดังต่อไปนี้

ก. เมื่อผู้ต้องขังหลบหนี

ข. เมื่อผู้ต้องขังทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนได้รับบาดเจ็บ

ค. เมื่อผู้ต้องขังพยายามฆ่าตัวตายหรือทำร้ายตัวเอง

ง. มีการส่งเสียงก่อกวน ก่อความรำคาญ หรือขัดขวางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

จ. มีพฤติกรรมผิดปกติ หรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน

การควบคุมตามข้อ 5 สามารถกระทำได้แต่ต้องไม่ยาวนานกว่า 3 วัน ผู้มีอำนาจสั่งควบคุมดังกล่าว ได้แก่ ผู้บัญชาการเรือนจำ และเมื่อได้ควบคุมตัวผู้ต้องขังตามเงื่อนไขข้างต้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ให้ปล่อยตัวผู้ต้องขังทันที

6. การใส่กุญแจมือ รวมถึงการใช้เชือกมัดหรือรวบข้อมือของผู้ต้องหาจะทำได้กรณีเดียว คือ เมื่อผู้ต้องหาจะทำร้ายผู้อื่นหรือพยายามจะฆ่าตัวตาย ทั้งนี้ ศาลสูงของญี่ปุ่นได้พิจารณาอนุญาตให้ใส่กุญแจมือได้ แต่ต้องผูกไว้ด้านหลัง

⁴⁴ Tadashi Moriyama. (1990). World Fact Book of Criminal Justice Systems. Japan (อ้างถึงใน จิรวุฒิลิปิพันธ์ และธานี วรภัทร์. (2548). รายงานวิจัยเรื่อง สิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา. (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต). น. 65-67).

7. การได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย ผู้ต้องขังต้องหลุดพ้นจากการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายและกระบวนการทางกฎหมายที่ไม่ถูกต้อง

8. การให้ความช่วยเหลือทางการเงินในกรณีที่ผู้ต้องขังขาดแคลนทุนทรัพย์

เมื่อพิจารณาถึงหลักในกฎบัตรแห่งสิทธิของประเทศญี่ปุ่นจะเห็นได้ว่า ได้กำหนดมาตรฐานในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีไว้อย่างจำกัด เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศอื่นๆ ที่ใช้ระบบการสอบสวนเดียวกัน กล่าวคือ ในส่วนของการสอบสวนของตำรวจและพนักงานอัยการ โดยหลักแล้วผู้ต้องหาไม่มีสิทธิได้รับการประกันตัว ยกเว้นกรณีที่ยกการตั้งฟ้องเรียบร้อยแล้วจึงจะสามารถประกันตัวได้ ดังนั้น บุคคลที่เป็นผู้ต้องหาในคดีจะกลายเป็นผู้ต้องขังที่ต้องถูกควบคุมตัวในเรือนจำเป็นส่วนใหญ่ แต่ทั้งนี้ ในส่วนของการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลดังกล่าวจะได้รับการรับรองคุ้มครองไว้ในกฎหมายราชทัณฑ์ของประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ ทำเนียบผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ญี่ปุ่นที่ให้หลักประกันการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังที่อยู่ในความดูแลของทางราชทัณฑ์ ซึ่งใกล้เคียงกับมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีของสหประชาชาติ โดยเฉพาะในส่วนของสิทธิในการได้รับการรักษาพยาบาล สิทธิได้รับคำแนะนำทางกฎหมาย สิทธิได้รับการเยี่ยม สิทธิในการมีทนายความ สิทธิได้รับการอบรมฝึกอาชีพระหว่างต้องขัง สิทธิเหล่านี้ได้รับการบัญญัติไว้ในทำเนียบสิทธิผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ญี่ปุ่นอย่างชัดเจน โดยสามารถแยกพิจารณาได้ดังต่อไปนี้⁴⁵

ก. สิทธิได้รับอาหาร กรมราชทัณฑ์ญี่ปุ่นได้กำหนดหน้าที่เรือนจำในการจัดบริการอาหารแก่ผู้ต้องขังไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (The Prison Law 1953) ข้อ 34 โดยกำหนดให้มีการจัดอาหารและน้ำดื่มตามความจำเป็นให้แก่ผู้ต้องขังตามสิทธิของเขา โดยคำนึงถึงสุขภาพ อายุ และชนิดของงานที่ทำ ดังนั้น ปริมาณของอาหารที่จัดให้แก่ผู้ต้องขังทุกคนจะจัดให้ตามความจำเป็นและเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย นอกจากนี้ได้มีการจัดอาหารพิเศษในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันปีใหม่ วันหยุดของชาติ และวันเกิดของผู้ต้องขัง รวมทั้งจัดอาหารพิเศษสำหรับผู้ต้องขังต่างชาติ แตกต่างจากอาหารของผู้ต้องขังทั่วไป และพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ ข้อ 35 ยังกำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ต้องขังสามารถซื้ออาหารได้ด้วยค่าใช้จ่ายของตนเอง

ข. สิทธิได้รับเครื่องนุ่งห่มหลับนอน ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ของญี่ปุ่น ข้อ 32 และข้อ 33 กำหนดให้แยกความแตกต่างของเสื้อผ้าที่ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีและนักโทษเด็ดขาดใส่ในระหว่างต้องขัง และในส่วนของจัดการให้บริการด้านที่อยู่อาศัยแก่ผู้ต้องขังในเรือนจำญี่ปุ่นให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ ข้อ 15 ที่กำหนดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำอาจถูก

⁴⁵ From *Correctional Institutions in Japan 1990* (p. 45-46), By *Correction Bureau Ministry of Justice*, 1990.

จัดให้จำคุกเดี่ยว ยกเว้นถ้าไม่เหมาะสมสำหรับผู้ต้องขังในการได้รับการรักษาบางประการ เพราะความเจ็บป่วยด้านจิตใจหรือร่างกาย

ค. สิทธิได้รับการรักษาพยาบาล ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ของญี่ปุ่น ข้อ 40-44 กำหนดให้ในกรณีผู้ต้องขังป่วย รวมถึงผู้ต้องขังเป็นหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังที่คลอดลูก หรือผู้ต้องขังที่อ่อนอายุหรือ ไร้ความสามารถอาจได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้ป่วย จึงควรได้รับการรักษาพยาบาลโดยแพทย์ และถ้าจำเป็นให้ส่งไปรักษายังสถานพยาบาลในเรือนจำ หากผู้ต้องขังที่ป่วยด้วยโรคจิต เป็นโรคติดต่อ หรือโรคอื่นๆ และไม่สมควรได้รับการรักษาในเรือนจำ เขาอาจถูกส่งตัวไปรักษายังโรงพยาบาลภายนอกได้ตามแต่สถานการณ์ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และผู้ต้องขังที่ถูกย้ายไปรักษาตัวในโรงพยาบาลยังถือว่าเป็นผู้ต้องขังอยู่ นอกจากนี้ผู้ต้องขังที่ป่วยอาจได้รับอนุญาตให้รับการรักษาจากแพทย์ที่ตนเองเสนอได้ด้วยค่าใช้จ่ายส่วนตัว

ง. สิทธิและเสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร สิทธิในการติดต่อสื่อสารของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีของประเทศญี่ปุ่นจะจำกัดเฉพาะสิทธิได้รับการเยี่ยมและสิทธิติดต่อทางจดหมาย ซึ่งสิทธิในการเยี่ยมจากบุคคลภายนอกนั้น กรมราชทัณฑ์ญี่ปุ่นกำหนดให้ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีได้รับการเยี่ยมจากบุคคลใดก็ได้ตามที่ต้องการ โดยต้องทำการสนทนากันด้วยภาษาที่เจ้าพนักงานที่เข้าสังเกตการณ์เข้าใจได้ ในสถานที่กักตัวส่วนใหญ่กำหนดให้ผู้ต้องขังได้รับการเยี่ยมหนึ่งชั่วโมงถึงสองชั่วโมงครั้งต่อวันเป็นประจำทุกวัน โดยจัดให้มีการเยี่ยมในห้องที่จัดไว้เป็นพิเศษ ซึ่งแต่ละห้องจะแบ่งห้องด้วยฉากกั้น ผู้ต้องขังและผู้ที่เกี่ยวข้องจะอยู่คนละข้างและมีเจ้าหน้าที่เรือนจำยืนสังเกตการณ์การสนทนาและจดบันทึกไว้ โดยเจ้าหน้าที่สามารถยุติการสนทนาได้ หากเห็นว่าหัวข้อการสนทนาไม่เหมาะสมหรือรู้สึกว่าการสนทนากันด้วยภาษาที่ตนไม่สามารถเข้าใจได้ โดยระหว่างการเยี่ยมผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีจะไม่ได้รับอนุญาตให้มีการเยี่ยมแบบสัมผัสได้

และในส่วนของการติดต่อสื่อสารทางจดหมายกับบุคคลภายนอกนั้น มีบัญญัติรับรองไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ มาตรา 46 ที่กำหนดให้ผู้ต้องขังควรได้รับอนุญาตให้ส่งหรือได้รับจดหมายจากบุคคลภายนอกหรือญาติมิตรได้ โดยผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีอาจได้รับจดหมายหรือเขียนจดหมายได้โดยไม่จำกัดจำนวนจดหมาย และได้รับอนุญาตให้ติดต่อทางจดหมายกับใครก็ได้ตามที่ต้องการ แต่เนื้อหาในจดหมายต้องไม่มีแนวโน้มในการปิดบังหรือทำลายพยานหลักฐาน หรือไม่มีแนวโน้มที่จะทำให้ความมั่นคงในการกักตัวผู้ต้องขังลดน้อยลงหรือไม่ควรมีแนวโน้มในการทำลายระเบียบเรือนจำ นอกจากนี้ จดหมายที่ใช้ภาษาต่างประเทศต้องมีการแปลโดยผู้ต้องขังเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเอง ทั้งนี้ เพื่อทำการตรวจสอบจดหมายนั้นได้ ซึ่งในทางปฏิบัติการติดต่อทางจดหมายได้รับอนุญาตให้เขียนเฉพาะภาษาญี่ปุ่นเท่านั้น เว้นแต่ผู้ต้องขังสามารถจ่ายค่าแปลได้

นอกจากนี้จดหมายทุกฉบับจะถูกอ่านโดยเจ้าหน้าที่เรือนจำและอาจถูกตรวจสอบแก้ไขโดยเจ้าหน้าที่ตรวจสอบในเรือนจำ เช่น อาจตรวจสอบเฉพาะบางส่วนของจดหมายหรืออาจริบจดหมายทั้งหมดได้ ซึ่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ของญี่ปุ่น มาตรา 50 กำหนดให้เจ้าหน้าที่เรือนจำที่ดูแลด้านการตรวจสอบจดหมายควรได้รับการจัดให้โดยพระราชกฤษฎีกากระทรวงยุติธรรม (Ministry of Justice Ordinance)⁴⁶

3.3 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นประเทศที่คำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของพลเมืองในประเทศเป็นอย่างมาก และเป็นประเทศที่มีการบัญญัติกฎหมายรับรองคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีอย่างชัดเจน และมีแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายที่บัญญัติขึ้นอย่างเคร่งครัด จึงถือได้ว่าเป็นประเทศหนึ่งที่บทบัญญัติของกฎหมายมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ

3.3.1 ขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา

การดำเนินคดีอาญาในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้น ได้มีการแยกการดำเนินคดีออกเป็นขั้นตอนเพื่อเป็นการแยกหน้าที่ในการสอบสวน ฟ้องร้อง ออกจากหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาหลังขั้นตอนการฟ้อง โดยเริ่มจากตำรวจทำหน้าที่ในการสืบสวน สอบสวน และจับกุม เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงอันเป็นความจริงแท้เบื้องต้นแล้ว ก็จะจัดส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการ และพนักงานอัยการก็จะดำเนินการค้นหาความจริงเพิ่มเติมเพื่อยืนยันข้อเท็จจริงแห่งคดีและเพื่อเป็นการแสวงหาพยานหลักฐานให้เพียงพอต่อการเสนอคำฟ้องต่อศาลต่อไป

ด้วยเหตุนี้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมันจึงได้แยกขั้นตอนของการดำเนินคดีอาญาออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่⁴⁷

(1) การดำเนินคดีอาญาในขั้นต้น (Vorverfahren) เป็นกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ เป็นขั้นตอนการดำเนินคดีก่อนการฟ้องซึ่งกระทำโดยองค์กรอัยการ ข้อเท็จจริงในคดีที่แสวงหาในขั้นนี้จะนำไปใช้ยืนยันข้อกล่าวหาและชี้ขาดข้อกล่าวหาก่อนการพิจารณาคดี หากข้อมูลพอฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดจริงก็จะดำเนินการฟ้องศาลเพื่อชี้ขาดคดีในชั้นพิจารณาคดีต่อไป

⁴⁶ From *Prison Conditions in Japan* (p.13-14), By Human Right Watch, 1995.

⁴⁷ หลักกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก (น. 151-152). เล่มเดิม.

แต่ถ้าเป็นคดีที่ไม่มีข้อยุ่งยากหรือที่มีโทษปรับสถานเดียวเท่านั้น พนักงานอัยการอาจจะใช้วิธีการทางอาญาแบบเร่งรัด โดยจะไม่เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามปกติ วิธีการนี้สามารถทำให้คดีอาญาที่เกิดขึ้นในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีระงับลงได้เป็นจำนวนมาก กล่าวคือ กฎหมายให้อำนาจพนักงานอัยการสามารถจะทำการร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งทางอาญาต่างๆ ได้โดยปราศจากกระบวนการพิจารณาคดีของศาลตามขั้นตอนปกติได้ และผู้กระทำความผิดต้องปฏิบัติตามคำสั่งทางอาญาดังกล่าวภายในกำหนดเวลา 2 สัปดาห์นับแต่วันที่ผู้กระทำความผิดได้รับคำสั่ง ถ้าไม่ปฏิบัติตาม คำสั่งดังกล่าวจะมีผลเท่ากับเป็นคำพิพากษาอันจะนำไปสู่การบังคับคดีอาญาต่อไปได้ทันที พนักงานอัยการสามารถใช้วิธีการสอบถามด้วยปากเปล่าสำหรับความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกไม่ถึง 1 ปี กระบวนการนี้ไม่สามารถใช้ได้กับความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไปและกรณีผู้กระทำความผิดเป็นผู้เยาว์ เว้นแต่เพื่อเป็นการปรับพฤติกรรมของผู้เยาว์ในสถานพินิจหรือเพื่อเป็นการป้องกันความปลอดภัยของสังคม โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด ได้แก่ โทษปรับหรือการกักขังในสถานกักกันของรัฐแทนโทษจำคุกที่จะได้รับ

และในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าพยานหลักฐานไม่เพียงพอหรือการกระทำไม่มีความผิดทางอาญาก็จะมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีได้ พนักงานอัยการจะยุติการดำเนินคดีอาญาตามหลักที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน มาตรา 170 วรรค 2 การยุติคดีของพนักงานอัยการ พนักงานอัยการมีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางอาญาในรูปแบบอื่นๆ ได้อีกด้วย เช่น การปรับ หรือริบทรัพย์สินให้เท่ากับความเสียหายที่เกิดขึ้น

(2) การดำเนินคดีอาญาในชั้นกลาง (Zwischenverfahren) เมื่อพนักงานอัยการสอบสวนเสร็จแล้วสั่งให้มีการดำเนินคดี ก่อนที่จะถึงขั้นตอนการพิจารณาพิพากษาจะต้องมีกระบวนการชั้นกลางเพื่อควบคุมดุลพินิจในการสั่งฟ้องของพนักงานอัยการ ได้แก่ การไต่สวนมูลฟ้องของศาล

(3) การดำเนินคดีอาญาในชั้นหลัก (Hauptverfahren) ได้แก่ การพิจารณาพิพากษาคดีของศาล หลังขั้นตอนไต่สวนมูลฟ้องทั้งหมด

องค์กรที่ทำหน้าที่แสวงหาความจริงในคดีอาญา ได้แก่

(1) อัยการและอัยการผู้ช่วย (Die Staatsanwaltschaft und ihre Gehilfen) มีหน้าที่ในการรับคำร้องทุกข์และการสอบสวนคดีอาญา

(2) ศาลอาญา (Strafgerichte) ดำเนินคดีอาญาในชั้นพิจารณาคดี

ซึ่งในการดำเนินคดีอาญาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะใช้หลักประกันสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาและจำเลยอยู่ 3 ประการ ได้แก่

(1) หลักการดำเนินคดีด้วยวาจา

(2) หลักการดำเนินคดีโดยเปิดเผย

(3) หลักการดำเนินคดีอาญาโดยรวดเร็ว ซึ่งได้แก่ เมื่อจับกุมผู้ต้องหาได้แล้ว พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องนำตัวผู้ต้องหามาศาลโดยเร็ว ถ้าต้องเลื่อนการพิจารณาออกไปให้เลื่อนได้ไม่เกิน 10 วัน⁴⁸

3.3.2 การใช้มาตรการเชิงบังคับแก่ผู้ต้องหา

มาตรการทางอาญาที่เป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหา มี 3 ประการ คือ การจับชั่วคราว การออกหมายนำ และการออกหมายจับและการขังชั่วคราว

การจับชั่วคราว ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมันได้บัญญัติเรื่องอำนาจการจับชั่วคราวและการควบคุมผู้ต้องสงสัยไว้ชั่วคราวไว้ดังนี้

(1) เหตุที่จะทำการจับชั่วคราว ผู้ที่มีอำนาจจับ ได้แก่ ประชาชน พนักงานอัยการหรือตำรวจในความผิดซึ่งหน้า เมื่อผู้นั้นต้องสงสัยว่าจะกระทำความผิดและกำลังจะหลบหนี และพนักงานอัยการและตำรวจมีอำนาจในการถามชื่อ ที่อยู่ และควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยไว้ชั่วคราวได้

(2) ระยะเวลาในการจับชั่วคราว บุคคลที่ถูกจับชั่วคราวนั้น หากยังมิได้รับการปล่อยตัวจะต้องถูกนำไปยังผู้พิพากษาโดยเร็วหรืออย่างช้าที่สุดในวันรุ่งขึ้น ถ้าเป็นกรณีการจับโดยพนักงานอัยการหรือตำรวจจะจับได้แต่เฉพาะเพื่อถามชื่อ ที่อยู่เท่านั้น และกำหนดระยะเวลาควบคุมตัวจะต้องไม่เกิน 12 ชั่วโมง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้พิพากษาสอบสวนเป็นคราวๆ ไป

การออกหมายนำ ในการนำตัวผู้ต้องหามาทำการสอบสวน ให้อำนาจผู้พิพากษาสอบสวนหรือพนักงานอัยการออกหมายนำผู้ต้องหาที่ปฏิเสธไม่มาตามหมายเรียก โดยอาจใช้กำลังบังคับให้มา โดยมีเงื่อนไขในการออกหมายนำดังต่อไปนี้

(1) เมื่อผู้ต้องหาไม่มาปรากฏตัวโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(2) เมื่อมีเหตุที่จะออกหมายจับได้

การบังคับตามหมายนำนี้ พนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจบังคับตามกฎหมาย โดยมีตำรวจเป็นผู้ช่วย

เหตุในการขังชั่วคราว ได้แก่

(1) ต้องเป็นเหตุอันควรสงสัยอย่างยิ่งว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด

(2) ต้องมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

ก. เกรงว่าผู้ต้องหาจะหลบหนี

ข. เกรงว่าผู้ต้องหาจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือข่มขู่พยานผู้ต้องหาคนอื่น

⁴⁸ จาก สิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา (รายงานผลการวิจัย) (น. 41-42), โดย จิรวุฒิ ลิปิพันธ์ และธานี วรรณทร์, 2548.

ค. เกรงว่าผู้ต้องหาจะไปก่อความผิดขึ้นมาใหม่

ง. เป็นผู้ต้องหาในความผิดร้ายแรง

(3) โทษที่ถูกกล่าวหาานั้น จะต้องได้สัดส่วนกับการขังชั่วคราว หากว่าเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับแบบ Day-Fine ไม่เกิน 180 วัน ไม่อาจใช้อำนาจขังชั่วคราวได้ ผู้มีอำนาจสั่งขังชั่วคราว ได้แก่ ผู้พิพากษา ในกรณีที่มีการจับชั่วคราวหรือในกรณีที่มีการออกหมายจับ⁴⁹

3.3.3 สถานที่คุมขังระหว่างพิจารณาคดี

ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมันได้กำหนดว่า ในการควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีนั้นให้ควบคุมไว้ในสถานที่อื่นซึ่งไม่ใช่เรือนจำ โดยได้จัดให้มีทัณฑสถานสำหรับกักขังผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีไว้เป็นการเฉพาะแยกต่างหากจากนักโทษเด็ดขาด ทั้งนี้ เนื่องจากว่าประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเห็นว่า ตรายใดที่ผู้ต้องหายังไม่ได้รับการตัดสินว่าเป็นผู้กระทำความผิดให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้บริสุทธิ์จะปฏิบัติต่อเขาเยี่ยงผู้กระทำความผิดไม่ได้

3.3.4 สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

เนื่องจากประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีถือหลักตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 ว่า “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย” (nullum crimen, nulla poena sine lege) หรือหลักนี้ในทางวิชาการเรียกว่า “หลักไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย” อันเป็น “หลักประกันในกฎหมายอาญา” และเป็น “หลักรัฐธรรมนูญ” ประกอบกับในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีก็อาศัยพื้นฐานเดียวกับกฎหมายที่ประกันสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาของประเทศอื่น กล่าวคือ ตรายใดที่ผู้ต้องหา ยังไม่ได้รับการตัดสินว่าเป็นผู้กระทำความผิดให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้บริสุทธิ์ จะปฏิบัติต่อเขาเยี่ยงผู้กระทำความผิดไม่ได้ ซึ่งหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของสหพันธ์ของเยอรมันซึ่งมีมาตราที่กำหนดหลักพื้นฐานในเรื่องสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอยู่ใน Common Rights of Liberty (Allgemeines Freiheitsrecht) ซึ่งกล่าวถึงสิทธิส่วนบุคคลใน Article 2 GG ได้วางหลักไว้ว่า

(1) บุคคลทุกคนสามารถใช้สิทธิเสรีภาพได้อย่างเต็มที่ตรายใดที่ไม่ไปรบกวนสิทธิของผู้อื่นหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือศีลธรรมอันดี

⁴⁹ รายงานวิจัยเรื่อง สิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา (น. 43-45). เล่มเดิม.

(2) บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะมีชีวิตและมีศักดิ์ศรี สิทธิเช่นว่านั้นจะได้รับการกระทบกระเทือนไม่ได้ เว้นแต่จะมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายเป็นการเฉพาะ

จากบทบัญญัติดังกล่าวเป็นการบัญญัติถึงการปกป้องคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลเพื่อมิให้ถูกบุคคลอื่นกระทำการอันเป็นการกระทบกระเทือนสิทธิดังกล่าว และอาจรวมถึงการปกป้องจากการกระทำที่ไม่ถูกต้องและเป็นธรรมของบุคคลในกระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นศาล พนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวนนอกจากนี้ยังได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิในความเสมอภาคใน Article 3 GG ว่าบุคคลทุกคนจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน กล่าวคือ รัฐจะต้องบังคับใช้กฎหมายแก่พลเมืองเยอรมันทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยจะเลือกปฏิบัติต่อบุคคลใดหรือทำให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเสียเปรียบในทางกฎหมายไม่ได้ ซึ่งเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นว่า รัฐของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีหน้าที่ต้องจัดสรรให้คนเยอรมันทุกคนได้รับสิทธิที่กฎหมายรับรองคุ้มครองเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นสิทธิการนับถือศาสนา สิทธิในการประกอบอาชีพ กรณีดังกล่าวได้ให้การคุ้มครองตลอดจนบุคคลที่เป็นผู้ต้องขังหรือนักโทษที่จะต้องได้รับสิทธิดังกล่าวเช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สิทธิตามรัฐธรรมนูญข้อนี้จะนำไปสู่การกำหนดกฎเกณฑ์ให้ผู้ต้องขังหรือนักโทษได้รับสิทธิในทุกเรื่องดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ไม่แตกต่างจากบุคคลที่มีไต่อยู่ในที่คุมขังหรือเรือนจำของรัฐแต่อย่างใด

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า กฎหมายรัฐธรรมนูญของเยอรมัน (Basic Law) ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการคุ้มครองสิทธิของบุคคลเป็นสำคัญซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดจากบทบัญญัติดังกล่าวได้ดังนี้

(1) เมื่อไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดหรือมิได้กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ ผู้ต้องหาที่ยังมิได้ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดก็ไม่สามารถได้รับการลงโทษเสมือนผู้กระทำความผิดแล้ว

(2) รัฐธรรมนูญของเยอรมันเน้นความเสมอภาคของชาวเยอรมันทุกคน ฉะนั้น ทุกคนไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดา ผู้ต้องหา ผู้กระทำความผิด หรือผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีย่อมได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานอัน ได้แก่ สิทธิในการมีชีวิต สิทธิทางการศึกษา สิทธิในการรักษาพยาบาล รวมถึงการได้รับคำแนะนำทางกฎหมายและได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

(3) สิทธิขั้นพื้นฐานจะได้รับการกระทบกระเทือนอย่างไรก็ได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ กล่าวคือ กฎหมายที่บัญญัติให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการใช้มาตรการอันเป็นการกระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของประชาชนไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดๆ หรือการปฏิบัติที่เป็นการลดทอนสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายอื่น ได้แก่ นักโทษในเรือนจำ ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี เหล่านี้จะต้องเป็นไปตามขั้นตอนที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น

และในปลายปี ค.ศ. 1976 กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีปรากฏในกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพแก้ไขครั้งสุดท้าย ค.ศ. 2001 ซึ่งใช้บังคับมาจนถึงปัจจุบันมีสาระสำคัญดังนี้

(1) ผู้ต้องขังต้องสามารถที่จะดำเนินชีวิตในอนาคตต่อไปโดยปราศจากความผิดอาญาอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม

(2) การบังคับโทษจำคุกต้องตอบสนองการคุ้มครองสาธารณะต่อการกระทำความผิดในอนาคตต่อไปด้วย

(3) การดำเนินชีวิตของบุคคลในการบังคับโทษต้องให้เป็นไปตามปกติธรรมดาให้มากที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้

(4) ผลร้ายทั้งหลายจากการสูญเสียเสรีภาพจะต้องหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดขึ้น

(5) การบังคับโทษจักต้องกระทำเพื่อช่วยเหลือให้ผู้ต้องขังสามารถกลับมาใช้ชีวิตที่มีเสรีภาพต่อไปได้⁵⁰

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ในการใช้มาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้มีการบัญญัติหลักกฎหมายไว้อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของเยอรมัน โดยมีจุดเด่นที่กระบวนการสอบสวนและการพิจารณาคดีที่กั้นกรงอย่างรอบคอบ เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการนำตัวผู้ต้องหาเข้าสู่กระบวนการคุมขังซึ่งจะเน้นไปที่อำนาจการสอบสวนของพนักงานอัยการและของศาลสอบสวนเป็นหลัก การสอบสวนคดีอาญาในชั้นพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการจะต้องเป็นไปด้วยความถูกต้องและรอบคอบอย่างยิ่งเพื่อแสวงหาความจริงและเป็นการยืนยันว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดจริงประกอบกับการเน้นการไม่ควบคุมตัวผู้ต้องหาที่กระทำความผิดอาญาเล็กน้อยหรือความผิดที่สามารถพิจารณาเปลี่ยนแปลงการลงโทษเป็นการปรับรายวันแทนการจำคุก (Day-Fine) ได้ ดังเหตุได้ว่า ในบรรดาผู้ที่กระทำความผิดที่ต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี จะได้รับการเปลี่ยนแปลงโทษเป็นโทษปรับและไม่ต้องถูกควบคุมตัวในคุกขังถึงร้อยละ 80 เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมผลักดันให้มีการคุมขังผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีในชั้นพิจารณาคดีและนำมาตราการเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษปรับมาใช้แทนเพื่อความรวดเร็วในการพิจารณาบังคับโทษแก่ผู้ต้องหา จากกรณีดังกล่าวประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจึงเป็นประเทศที่มีการจัดสรรระบบสถานที่คุมขังของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีที่ดีและไม่ก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องการละเมิดสิทธิของบุคคล⁵¹

⁵⁰ จาก “การบังคับโทษจำคุกในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี”, โดย ธาณี วรภัทร์. (2549, มีนาคม), บทบัญญัติ, เล่มที่ 62 ตอนที่ 1. น. 158-159.

⁵¹ รายงานวิจัยเรื่อง สิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา (น. 46-48). เล่มเดิม.